

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Boboteaza este Sărbătoarea Arătării Domnului

Domnul Iisus Hristos de la naștere până la Botezul de la Iordan, când „era ca la treizeci de ani” (Luca 3, 23), a petrecut discret în Nazaret. Când, după tradiția iudaică, ajunsese la majorat, „a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de către el” (Matei 3, 13).

Cu prilejul Botezului ni se descoperă Preasfânta Treime: „Iar botezându-se Iisus, când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-Se ca un porumbel și venind peste El. Și iată glas din ceruri zicând: «Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit»” (Matei 3, 16-17).

Este clar „închinarea Treimii s-a arătat”, Fiul este în apa Iordanului, Tatăl grăiește din Cer și Duhul Sfânt Se coboară în chip de porumbel. Învățătura despre Sfânta Treime, „structura supremei iubiri”, stă la temelia creștinismului. „Căci trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh, și Aceștia trei Una sunt” (1 Ioan 5, 7).

Sărbătoarea Botezului Domnului, Praznic Împărătesc, are mai multe denumiri. În general în România este numită *Bobotează*. Este un termen compus din două cuvinte: un cuvânt slav, Bogú, adică Dumnezeu; și un cuvânt latin, *baptizare*. Rezultatul: Dumnezeu se botează, adică *Bobotează*.

Se numește sărbătoarea și *Epifanie* sau *Teofanie*, termeni de proveniență greacă, care înseamnă *Arătarea Domnului*. Inclusiv latinii numesc sărbătoarea Epifanie. Iar slavii: Bogoiavlenie Gospodnia, adică Arătarea Domnului. Se știe că până pe vremea Sfântului Ioan Gură de Aur, Crăciunul se sărbătorea odată cu Boboteaza. De la apuseni a fost luat Crăciunul pe 25 decembrie, iar fastul sărbătorii Bobotezei de pe 6 ianuarie și l-au însușit și apusenii. Sfântul Ioan Gură de Aur în cuvântul de la Crăciun, argumentează că Domnul s-a născut pe 25 decembrie.

În orice caz troparul Bobotezei, atât de cunoscut, mărturisește atât credința în Sfânta Treime, cât și arătarea Domnului Iisus Hristos: „În Iordan Botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat. Că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te; și Duhul, în chip de porumbel, a adevărit întărirea Cuvântului, Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule și lumea ai luminat, slavă Ție.”¹

Botezându-se Domnul în Iordan se sfințesc apele și ele devin un vehicul purtător de Duh Sfânt. Imnograful sfânt personalizează discuția cu Iordanul: „Râule Ioardan, pentru ce, privind, te-ai mirat? Gol am văzut pe Cel nevăzut și m-am spăimântat. Și cum nu m-aș fi spăimântat de Dânsul și nu m-aș fi întors? Îngerii, văzându-L, s-au infricoșat, cerul s-a spăimântat și pământul s-a cutremurat și marea și toate cele văzute și cele nevăzute s-au îngrozit. Că Hristos S-a arătat, la Iordan, să sfințească apele”².

Cu apă sfințită și cu Duh Sfânt se oficiază Taina Botezului instituită de Domnul Iisus Hristos. Părintele Dumitru Stăniloae ne spune că „părinții bisericești văd Botezul întemeiat atât în Nașterea cât și în Botezul Domnului. Cristelnița este la ei atât chipul sânelui Maicii Domnului, cât și al Iordanului”³.

În celebrările de la Bobotează cântăm: „Pe Adam, cel stricat, iarăși îl zidește în apele Iordanului și capetele diavolilor, celor ascunși, le sfărâmă Împăratul veacurilor, Domnul, că S-a preaslăvit”⁴. Și nu numai, ci întreaga făptură o restaurează Domnul pogorându-Se în apele Iordanului.

Sfântul Pavel ne spune „că făptura așteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu. Căci făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din cauza aceluia care a supus-o –, cu nădejde, pentru că și făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii” (Romani 8, 20-21).

Domnul Hristos îl restaurează pe om și întreaga făptură și realizăm faptul că trebuie să avem mare grijă de întreaga creație a lui Dumnezeu restaurată prin Hristos. O educație ecologică este foarte necesară. Un om duhovnicesc dorește să vadă curate râurile, pădurile, pământurile, drumurile și întreg mediul înconjurător.

Gândindu-se la Țară, la mediul înconjurător, Ion Agârbiceanu scrie: „Eu văd că ești alta, eu văd că ești fericită, eu simt bucuria și noua ta viață! Te-aș mângâia ca pe un copil, de-ar fi să trăiesc veacuri. Câmpiile tale, codrii tăi, apele tale, toate-mi vorbesc de negrăita ta fericire, patria mea! Nu ești pământ mort, nu ești vânt, nu ești apă; ești suflet ce tremuri de bucuria libertății”⁵. Aceste gânduri capătă o profunzime aparte acum, la Bobotează, când Domnul vine să restaureze întreaga creație.

¹ Ceaslov, E.I.B.M.B.O.R., București, 1973, p.679.

² Mineiul pe ianuarie, E.I.B.M.B.O.R., București, 1997, p.140.

³ Teologia Dogmatică ortodoxă, Vol. 3, E.I.B.M.B.O.R., București, 1978, p. 37.

⁴ Mineiul pe Ianuarie, op. cit., p. 141.

DIN SUMAR:

– Proorocul Moise,

„văzătorul de Dumnezeu” – † PS BENEDICT BISTRITĂNUL....(p. 3)

– „Episcopia românească a Clujului”. Preotul profesor

Ioan Lupas despre importanța națională a eparhiei clujene.

Restituiri la centenar (VII)

– CS III DR. MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN....(p. 2)

– Pornind de la un aforism

– PROF. DR. MIRCEA GELU BUTA.....(p. 3)

– 20 de ani de la apariția ediției jubiliare a Bibliei diortosite

de mitropolitul Bartolomeu – DR. NICOLETA PĂLMARU....(p. 4)

– Cuviosul Efrem Katunakiotul și teologia pustiei

– PR. DR. CĂTĂLIN PĂLMARU.....(p. 4)

– Cine este Iisus? Istoricitatea Persoanei Sale

– PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ....(p. 5)

„Episcopia românească a Clujului”.

Preotul profesor Ioan Lupaș, despre importanța națională a eparhiei clujene.

Restituiri la centenar (VII)

CȘ III Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

In cercul apropiaților episcopului ctitor Nicolae Ivan și între susținătorii cei mai fervenți ai înființării Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului în anii 1919-1921 s-a numărat istoricul și luptătorul național de prestigiu Ioan Lupaș (1880-1967)¹. Afirmat înainte de unirea Transilvaniei cu România drept unul din cei mai aprigi susținători ai mișcării naționale românești, Lupaș a activat ca profesor la Institutul Teologic-Pedagogic Andreian din Sibiu (1905-1909), de unde a fost îndepărtat la presiunea guvernului maghiar, fiind apoi ales paroh și protopop al Săliștei Sibiului (1909-1919). În toamna anului 1919, prin decizia Consiliului Dirigent a fost numit profesor de istorie modernă a românilor și de istorie a Transilvaniei la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității „Daciei Superioare” - rebotezată în 1927 „Regele Ferdinand I” -, din Cluj (1919-1945), unde a activat un sfert de veac, formând o școală de istorie românească și fondând, alături de Alexandru Lapedatu, Institutul de Istorie Națională, prima instituție de acest profil din România, cu o continuitate neîntreruptă până în ziua de astăzi².

În vara anului 1919, părintele profesor Ioan Lupaș a fost ales membru al Consistoriului Ortodox din Cluj, dovedindu-se în anii următori unul dintre cei mai devotați colaboratori ai episcopului Nicolae Ivan. Cei doi se cunoșteau bine încă din perioada studiilor gimnaziale ale lui Ioan Lupaș la liceul de stat maghiar din Sibiu (1892-1899), unde părintele consilier mitropolitan Nicolae Ivan îi fusese „catihet” sau profesor de religie, sprijinindu-l pe tânărul săliștean în formarea sa morală și intelectuală. Istoricul i-a rămas recunoscător și, cunoscându-l foarte bine, i-a stat alături în toate marile proiecte de ctitorire românească și ortodoxă în cetatea Clujului. Pentru Ioan Lupaș, dar și pentru alte figuri ale lumii politice, culturale și universitare ale epocii, sprijinirea Bisericii Ortodoxe de către statul român întregit era un act firesc care se înscrisa nu numai în tradiția istorică românească, ci slujea unui scop evident de fortificare a identității naționale și statale românești mai ales în noile provincii unite cu Regatul României în anul 1918. Despre rolul Bisericii Ortodoxe în societatea românească interbelică, însuși Ioan Lupaș afirma în 1929 că „Biserica noastră are aceeași misiune ca și înainte de 1918, poate chiar mai mare, mai ales acum când sunt atâtea curente subversive, ea trebuie să stea nu numai în serviciul credinței, ci și al culturii naționale”³. Implicându-se cu energie în viața culturală, artistică și socială a poporului, Biserica întorcea statului sprijinul oferit, contribuind la zidirea binelui comun și la consolidarea unificării statale, după cum îl îndemnase regele Ferdinand I pe episcopul Nicolae Ivan, în 25 noiembrie 1921, când îi înmânase cărja episcopală în cadrul ceremoniei de investire desfășurate în Palatul Regal din București⁴.

În cursul anului 1919, protopopul Ioan Lupaș, din tripla sa ipostază de cleric istoric cu autoritate, de secretar general al Resortului culte și Instrucțiune publică din cadrul Consiliului Dirigent al Transilvaniei, dar și de profesor universitar la Cluj, s-a angajat cu energie alături de Nicolae Ivan în demersurile statutare bisericești și legislative civile de înființare a Episcopiei Clujului pentru românii ortodocși din nordul Transilvaniei. Pentru Ioan Lupaș, la fel ca pentru marea majoritate a contemporanilor săi, înființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului în contextul favorabil generat de Marea Unire însemna nici mai mult, nici mai puțin decât „împlinirea unei vechi datorii”, pe care clerul și laicul ortodox o aveau atât față de memoria voievodului Ștefan cel Mare al Moldovei, patronul mitropoliei

de la Feleac, cât și față de cea a mitropolitului Andrei Șaguna, cel ce lansase în vara anului 1863 proiectul înființării Episcopiei Clujului în contextul refondării Mitropoliei Ardealului⁵.

Împlinirea vechii datorii se realizase pe parcursul anului 1921, procesul istoric încheindu-se o dată cu instalarea și „introducerea celui dintâi episcop român în reînființata eparhie a Vadului cu centrul în Cluj” de sărbătoarea Sfântului ierarh Nicolae, patronul spiritual al episcopului Ivan. La recepția oficială, organizată cu acea fericită ocazie la prefectura județului Cluj, preotul profesor Ioan Lupaș a deschis șirul toasturilor, adresându-i episcopului Nicolae Ivan, în numele consistoriului și al sinodului eparhial, următorul cuvânt de felicitare și încurajare:

„Preasfințite d[omnu]le episcop!

Sunt încă sub impresia emoțiilor sfinte ce le-a lăsat în sufletele noastre îndeplinirea solemnului act. Momentul cel mai înălțător pentru noi a fost atunci când ieșind cu sfintele daruri ați alăturat două nume: cel al Sfântului de la Putna și de la Rășinari. Existența Episcopiei Vadului și Feleacului este meritul lui Ștefan cel Mare și voinței nestrămutate a lui Șaguna, cel mai mare mitropolit al Ardealului.

De aceste două morminte se leagă cele mai sfinte amintiri.

De când au căzut granițele vom putea alerga la Putna să ducem prinosul nostru de recunoștință.

În numele Consistoriului și Sinodului eparhial vă rugăm Prea Sfințite să primiți felicitările noastre și asigurarea să veți avea sprijinul nostru în realizarea vastului program ce v-ați propus.

Episcopul Nicolae Ivan (centru) și părintele profesor Ioan Lupaș (al doilea de la stânga la dreapta), în fața bisericii din Sovata, august 1929.

În luptă bună v-ați luptat, credința bună ați păstrat”⁶.

În aceeași zi de 6 / 19 decembrie, profesorul semnase pe prima pagină a ziarului clujean „Voința” un scurt editorial intitulat „Episcopia românească a Clujului”, în care sublinia importanța națională și patriotică a instituției bisericești, despre care afirma că va ocupa un rol bine definit în „serviciul operei de consolidare a statului român și de unificare sufletească” a românilor. Părintele profesor Ioan Lupaș vedea în acest act fondator nimic altceva decât „un semn al dreptății divine”, deoarece înviașe una dintre cele mai „prigonite biserici și confesiuni ardeleni”, stabilindu-i reședința episcopală într-un oraș monopolizat veacuri la rând de alte naționalități și confesiuni exclusiviste, care nu le permisese românilor accesul în cetate. Prin urmare, conchidea istoriograful sacerdot, instalarea episcopului Nicolae Ivan „în scaunul vlădicesc al Clujului” era „o manifestare vădită a dreptății triumfătoare și un prilej de intimă bucurie pentru toată suflarea românească”⁷.

Trăinicia instituției și împlinirea misiunii sale o arată numeroasele realizări înregistrate pe parcursul secolului scurs de la acel

moment, Episcopia - din 1973, Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului - fiind singura instituție românească, întemeiată în Cluj după Marea Unire, care a rezistat vitregiilor vremii, mai ales Diktatului de la Viena și comunismului, și se prezintă în fața noastră, a contemporanilor primului ei centenar, cu o frumoasă zestre spiritual-patrimonială și o continuitate instituțională neîntreruptă din toamna anului 1919, când se înființase la Cluj consistoriul ortodox.

Prof. univ. Ioan Lupaș, Episcopia românească a Clujului, Cluj, 19 decembrie 1921⁸

„Introducea celui dintâi episcop român în reînființata eparhie a Vadului cu centrul în Cluj se îndeplinește luni, la ziua marelui ierarh Nicolae.

Momentul acesta va fi, fără îndoială, prilej de intimă bucurie pentru toată suflarea românească din părțile nordice ale Ardealului, și de netăgăduită importanță națională patriotică, punând în serviciul operei de consolidare a statului român și de unificare sufletească însăși puterea îndelung încercată, dar puterea biruitoare a Bisericii și credinței străbune.

Este un semn al dreptății divine, că cea mai prigonită dintre toate bisericile și confesiunile ardeleni poată să-și vadă acum, în deplină libertate, de rosturile sale, stăruind a duce la îndeplinire un vechi program religios-cultural a cărui realizare a preocupat și în trecut factori de conducere bisericească oricât de ostile erau împrejurările și de mari piedecile în deosebi aici în părțile Clujului.

Dacă centrul acesta ardelenesc, monopolizat de-a lungul veacurilor grele de elemente strecurate aci tocmai cu scopul de-a consolida și perpetua o dominațiune străină de sufletul populației autohtone, nu a putut să aibă în trecutul neamului nostru o însemnătate așa de mare ca Sibiul, Brașovul, Blajul, Aradul sau Lugojul, cu atât mai mare și mai binefăcătoare trebuie să fie pentru viitorul neamului nostru munca românească, devotată și stăruitoare ce a început a rodi într-însul pe toate tărâmurile vieții publice.

Preoții și țărani ardeleni au bătut adeseori și în trecut la porțile Clujului, care au rămas însă timp îndelungat zăvorâte strașnic în fața lor. Abia în jumătatea a doua a secolului XVI, când orașul acesta devenise centrul înverșunatelor discuțiuni religioase între diferitele curente ale protestantismului tânăr și cuceritor, li s-a îngăduit și preoților români să țină aci sinoade pentru talmăcirea Sf. Scripturi și pentru o îndrumare nouă a activității lor pastorale.

În documentele timpului nu s-a păstrat amintirea sinodului, convocat în iarna anului 1570, aici la Cluj, de către episcopul român Pavel din Turdaș⁹. Acest episcop a îndemnat pe toți preoții de sub ascultarea sa să nu lipsească de la sinodul pe care în terminologia de astăzi l-am putea numi „congres biblic” și să aducă bani spre a-și putea cumpăra cărțile românești apărute în timpul acela: Psaltirea cu 1 florin și Liturgia cu 32 dinari...

Încercarea de răspândire a cărții românești din cetatea Clujului se întemeiază deci pe o respectabilă tradiție bisericească de 350 ani. Păcat că această tradiție, din cauza vitregiei timpurilor, a fost lipsită de continuitatea necesară spre a da, sub raportul vieții culturale, rezultate trainice.

Schimbările cârmuitorilor politici au produs și în viața sufletească a poporului român din părțile Clujului zbuciumări și zguduri adânci în cursul cărora însă acest popor de iobagi – deși era lipsit de sprijinul permanent, pe care îl aveau românii liberi din sudul Ardealului în legăturile lor neîntrerupte cu domnii Țării Românești¹⁰ – a știut da totuși adeseori dovezi frumoase de solidaritate neclintită cu restul neamului românesc de pretutindeni și de laudabila statornicie în vechea sa credință.

Această impunătoare atitudine a țărănimii române din părțile Clujului, ca și din întreg restul Transilvaniei dovedește extraordinara putere de rezistență a sufletului național în fața tuturor tentative-lor seculare de a-l dezbină, înstrăina și înfrânge.

Mulțumită acestei rezistențe neînfrântă a putut să reînvie acum vechea ctitorie a lui Ștefan cel Mare: Episcopia Vadului în forma ei actuală cu centrul în Clujul ajuns sub stăpânire românească.

Iată pentru ce semnifică introducerea P[rea] S[finției] Sale N[icolae] Ivan în scaunul vlădicesc al Clujului o clipă istorică rară, o manifestare vădită a dreptății triumfătoare și un prilej de intimă bucurie pentru toată suflarea românească!

Dorim noului episcop și tuturor celor ce îl însoțesc „în numele Domnului” cu gândul curat de a munci pentru rectificarea unui trecut de urgie, izbândă deplină în toate stăruințele lor îndreptate spre un viitor de progres religios, moral și cultural românesc”.

⁸ Voința socială-economică-politică, Anul II, Nr. 105, Cluj, Luni, 19 decembrie 1921, p. 1.
⁹ Pavel din Turdaș, sat în apropiere de Orăștie, sau Tordásy Pal, a fost al doilea superintendent general al bisericilor românești din Transilvania, numit, la 8 februarie 1569 de principele Ioan Sigismund, cu scopul reformării sau calvinizării Bisericii Ortodoxe. Sinodul pomenit de I. Lupaș fusese convocat pentru ziua de 1 ianuarie 1571 în orașul Cluj, cu scopul difuzării unei Psaltiri românești și a unei Cărți de cântece calvine, traduse din maghiară. A decedat în primăvara anului 1577, din moment ce în 21 aprilie 1577 dieta Transilvaniei a ales un alt superintendent pentru români, în persoana lui Mihail din Turdaș, ultimul superintendent calvin numit de principe în fruntea Bisericii românilor, n.ed.
¹⁰ Detalii la: Pr. Acad. Mircea Păcurariu, Unitate românească prin Biserică, Editura Andreiana, Sibiu, 2018

¹ Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man, Veronica Turcuș, Ioan Lupaș (1880-1967) slujitor al științelor istorice, învățământului și Bisericii, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008; Vasile Crișan, Ioan Lupaș 1880-1967. Studiu monografic, Editura Armanis, Sibiu, 2013; Ioan Chirilă, Iuliu-Marius Morariu (coord.), Ioan Lupaș, colecția Personalități ale Universității Babeș-Bolyai nr. X, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2021.
² Mara Mărginean, Mirela Popa-Andrei, Attila Varga (coord.), Dicționarul membrilor Institutului de Istorie din Cluj (1920-2020), Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2020.
³ Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man, Veronica Turcuș, Ioan Lupaș (1880-1967)...., p. 88.
⁴ Mircea-Gheorghe Abrudan, „Hirotonia și investitura episcopului Nicolae Ivan Restituiri la centenar (V)”, în revista Renașterea, Anul XXXII, Nr. 10/octombrie 2021, pp. 6-7.

⁵ Idem, „Împlinirea unei datorii vechi». Preotul academician Ioan Lupaș despre înființarea Eparhiei Clujului. Restituiri la centenar (III)”, în revista Renașterea, Anul XXXII, Nr. 8, august 2021, p. 6.
⁶ „Măreața solemnitate a instalării I.P.S. Sale episcopului Nicolae Ivan”, în Voința socială-economică-politică, Anul II, Nr. 106, Joi, 22 decembrie 1921, p. 2.
⁷ I. Lupaș, „Episcopia românească a Clujului”, în Voința socială-economică-politică, Anul II, Nr. 105, Cluj, Luni, 19 decembrie 1921, p. 1.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Proorocul Moise, „văzătorul de Dumnezeu”

Infricoșător lucru este să stai în preajma lui Dumnezeu. Așa ne spune Sfântul Apostol Pavel (Evrei 10, 31). Iar biografia Proorocului Moise ne-o dovedește cu prisosință. Schimbările în viața sa sunt atât de evidente și atât de radicale încât îi oferă personalității sale un caracter excepțional.

Viața sa începe în exil, în țara Egiptului, salvat de la moarte prin mâna fiicei lui Faraon. Încă de aici se întrevede chemarea specială pe care i-o va face Dumnezeu. Cu toate că se naște în străinătate, se simte una cu poporul său, cu istoria acestuia și, mai ales, parte din Legământul pe care Dumnezeu l-a încheiat cu el. Intervenția în favoarea celui de un sânge cu el îi determină fuga în pământul Madian, unde își ia de soție pe Semfora, din casa preotului Ietro. Aici se derulează „momentul o” și punctul de plecare unde se întâmplă chemarea lui Dumnezeu. Nici timpul și nici locul nu par să indice un astfel de eveniment. Statutul său nu îl recomandă pentru o misiune specială și nici pentru o experiență spirituală de excepție. Era un fugăr în acest pământ. Iar pentru fapta săvârșită, slujea în casa socrului său, ca un străin ce era, în ascultare necondiționată. Această stare nu se înscrie în mentalitatea omului obișnuit drept o posibilă condiție pentru o carieră fulminantă. Însă, făcând comparație sau privind în oglindă, se potrivește bine cu condițiile prezente în „lista” care stă la baza „recrutării” celor aleși de către Dumnezeu însuși. Ce-i drept, acestea, pentru om, pot să (a)pară surprinzătoare, neexplicabile, imprevizibile și de neînțeles. Un trăitor în deșert, el însuși cu un mare pustiu înlăuntrul său și, în plus, fără perspective. În plus, datorită stării sale sociale și financiare, mai era și plin de neîncredere, ba chiar cuprins de frică. Nu avea competențe de comunicare deosebite, era gângav, și nici nu dovedise vreo capacitate specială de a conduce. Se indică aici, de la un capăt la altul, întrebarea fondatoare – „De ce? De ce eu?”, care-l așează pe om în experiența lui paradoxală – vulnerabilitatea omenească în fața harului și darului mare al lui Dumnezeu.

Atunci și acolo, când se aștepta cel mai puțin, intervine chemarea dumnezeiască, deodată cu descoperirea, care să o întărească. Îl avea în față pe „Dumnezeul părinților săi”, dovadă că ceva extrem de important era prezent în personalitatea lui – fidelitatea de credință. Extins și transpus în viața duhovnicească, acest început exprimă timpul și spațiul în care se întâmplă chemarea – Dumnezeu lucrează în pustiu, adică atunci când nu sunt multe elementele omenești cu care ai putea să ieși în față, să construiești, când nu există încredere prea multă în sine, în propriile puteri și resurse, când nu este previzibilă o ascensiune planificată. Harul se ivește ca „pe cele neputincioase să le vindece și pe cele cu lipsă să le plinească” (Rugăciune la hirotonie), să le crească și să le arate întru măreția slavei dumnezeiești. Se regăsește aici paradoxul fiecărei chemări – „Cum va fi mie aceasta?” / „De ce eu?”, urmată de „Fie mie după cuvântul Tău!” / „Dacă asta este voia Ta, atunci așa să fie”. La Dumnezeu nu se vine cu un proiect de carieră, ci cu smerenia inimii însoțită de încredere totală în ceea ce Dumnezeu poate să facă. În aceasta se vede măreția lui Dumnezeu, că din nimicul omului poate să construiască atât de mult. De fapt, nimicul (smereniei) este materia primă pentru crearea sau recrearea lumii și a omului din mâna lui Dumnezeu. Moise își trăiește nimicul și acesta devine sursă pentru o viață în preajma lui Dumnezeu.

Chemarea este însoțită de o descoperire, deși nu totală. Dumnezeu se arată în rugul ce ardea și nu se mistuia (Ieșire 3). *Dumnezeu este lumină*. Era prima etapă a apropierii de Dumnezeu, descrisă de Sfântul Grigorie de Nyssa în termenii unei cunoașteri raționale, ca întoarcere către adevăr de la înțelesurile false ale lumii cu privire la Dumnezeu. Această stare este însoțită, în termenii Teologiei ascetice, de o dublă lucrare – activă, curățirea de păcate și restaurarea chipului lui Dumnezeu din om, și contemplativă, recunoașterea lui Dumnezeu ca singur „obiect” și „subiect” al iubirii sufletului, sensul și conținutul întregii vieți.

După acest moment, Moise intră în „școala lui Dumnezeu” și devine lider al poporului său aflat în robie. În termeni moderni, leadership-ul lui Moise poate fi descris în cinci mari principii, care pot să stea la baza identificării unei paradigme pentru mai

târziu: totul pornește de la apropierea de poporul său, pentru care mijlocește, intervine și-și asumă riscuri; în al doilea rând, Moise era un om printre și pentru oameni, îi învăța și era prezent în mijlocul lor, ca unul dintre ei, era un om al poporului; în al treilea rând, își exprima limpede convingerile și principiile sale, nu se comporta conjunctural, nu căuta să intre în grații, nu se sfia să spună pe de-a dreptul adevărul, nu se temea de repercusiunile unei astfel de abordări; în al patrulea rând, atribuia sarcini potrivit competențelor celor din jurul său și delega atribuții în funcție de acestea; în cele din urmă, își cunoștea și-și recunoștea limitele, se sfătuia și accepta fără rezerve critica constructivă.

Ascultarea față de chemare îl face mare înaintea lui Dumnezeu. El este cel care primește Legea și tot el este cel care stă la baza cultului mozaic. Dar este și model pentru experiențele mistice. Voi cita un fragment dintr-o stihiră ce însoțește vecernia sărbătorii proorocului din ziua de 4 septembrie: „În vifor și în nor, pe cât a fost cu puțință, a văzut Moise pe Cel fără de trup și fără de materie. Și, luminându-și fața prin dumnezeiasca slavă, s-a arătat dătător de Lege lui Israel celui trupușc...”¹ Rezultatul unei astfel de experiențe este transformarea sa într-un mijlocitor înaintea lui Dumnezeu pentru poporul său, icoană profetică a lui Hristos. Nu se ferește de căderea lui, nu se înfricoșează de pedeapsa pe care ar putea-o primi, ci se așează printr-o bună îndrăznire înaintea lui Dumnezeu, coerent cu dragostea față de popor și, în același timp, cu misiunea dată lui de Dumnezeu: „O, Doamne, poporul acesta a săvârșit păcat mare, făcându-și dumnezeu de aur. Rogu-mă acum, de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris!” (Ieșire 32, 31-32). Se revelează aici maiestuos chipul liderului, care se pune garanție și se face răscumpărare pentru poporul pe care-l reprezintă și-l conduce. Icoana liderului este desăvârșită, mai ales dacă ne gândim la faptul că acesta a condus poporul către un Pământ al Făgăduinței, măcar că el știa că nu va intra niciodată în el, ci va fi doar al celor care vor supraviețui după el.

Experiența sa mistică se continuă și evoluează în alte două etape: *vederea în nor*, stare care exprimă perioada în care omul învață zădărnicia lucrurilor create și, totuși, oferind o înțelegere pozitivă a acestei căi, ca manifestare a slavei lui Dumnezeu peste tot în creație. Sfântul Grigorie vorbește aici despre contemplarea adevăratei realități în cele văzute; și *în întuneric*, cea de-a treia stare, care-l conduce pe om la conștiința că Dumnezeu nu poate fi cunoscut deplin niciodată. Și tocmai de aici și dorința de a-l vedea „fața”, adică sufletul tinde în mod continuu spre El, ca un fierbinte îndrăgostit. Înțelegem de aici caracterul ineputabil al experienței și imposibilitatea realizării oricărei sațietăți, aici pe pământ sau sus în cer.

Extinzând în planul experienței mistice, afirmăm că biografia Proorocului Moise exprimă un drum cu valoare paradigmatică. Totul începe de la simțirea nimicului, stare necesară pentru a fi plăsmuit din nou de „mâinile lui Dumnezeu”. Omul este invitat în acest moment să se așeze pe un drum ofertant, însă nesigur, provocator, dar și periculos, tentant, însă și neliniștitor. Se lasă în voia lui Dumnezeu, și El este Cel care face transformări minunate cu acesta. I se arată treptat și-l reconfigurează în consecință. Și deodată cu aceste revelații, omul se angrenează și se antrenează (a se vedea termenul „asceză”) în lucrarea de curățire a trupului și a minții, pentru ca să participe la darul „cunoștinței de Dumnezeu” cât mai depline în veacul de acum, dar și în cel viitor. Și lucrul acesta se întâmplă în mijlocul unei comunități de credință și de neam, cu istoria lui trecută, dar și viitoare, peregrin către cele ce vor veni.

Sintetizând, în cele din urmă voi evidenția un set de cuvinte care să exprime biografia lui Moise, primul numit „văzător de Dumnezeu”, dar și a omului duhovnicesc, pentru care acesta devine paradigmă: *smerenie*, ca topos al oricărei chemări, în tandem cu *încrederea* în Cel care pe cele neabgate în seamă, de jos, cele simple, le transformă în lucrări proprii Împărăției; *fidelitate* în slavă și-n ocară față de „Dumnezeul părinților”, față de Cel care El însuși este mai întâi credincios Legământului pe care l-a încheiat cu omul; o permanentă *lucrare ascetică* a trupului și a minții, într-o așteptare trează și intensă a întâlnirii cu Dumnezeu în viața concretă; și, în cele din urmă, *coerența cu neamul din care face parte*, stând cu și pentru el înaintea lui Dumnezeu în mijlocire neîntreruptă. Prelungirea sinaxarului său în viața Bisericii se poate exprima ca dor, ca strigăt, ca rugăciune, făcută cu bună îndrăznire a dragostei și din suflet curat către Dumnezeu: „De mă cunoști pe mine mai mult decât pe toți, arată-Te mie de față”².

¹ Mineiul pe septembrie, București, EIBMBOR, 2015, p. 75.

² Mineiul pe septembrie, p. 81.

Pornind de la un aforism

Prof. dr. Mircea Gelu Buta

In luna martie 1965, G. Călinescu a trecut la cele veșnice. În numărul pe acea lună din revista „Viața Românească” au fost publicate o suită de aforisme, integrate operei marelui scriitor și istoric literar. Unul din acestea era un răspuns dat unui student care își întreba magistrul: „Domnule profesor, îmi dați voie să nu fiu de acord cu dumneavoastră?”. La această întrebare, Călinescu formula următorul răspuns: „Mai sunt eu profesor dacă studentul nu este de acord cu mine?!...”

Atitudinea lui Călinescu în acest caz poate părea aceea a unui dascăl care se poziționează apodictic față de învățăcei, însă, dacă reținem un alt aforism – „Mă iubește cine se depărtează de mine” –, vedem că lucrurile nu stau deloc așa. De altfel, atitudinile profesorilor, mai ales ale celor consacrați, sunt foarte diferite și deosebit de interesante. Așa, de pildă, Édouard Schuré, biograf al lui Pitagora, spune că marele matematician avea următoarea metodă de verificare a virtualilor discipoli. Fiecare dintre ei, în general în număr de zece, era închis într-un soi de celulă unde primea o bucată de pâine și apă de băut și unde trebuia să rezolve o problemă. Această problemă era însă una insolubilă și, de obicei, doi sau trei tineri se enervau, spărgeau tăblița și condeiul, vociferau, băteau cu pumnii în pereți... La sfârșitul zilei, Pitagora le comunica acestora că nu au trecut proba amorului propriu și că, în consecință, nu-i pot deveni ucenici.

De multe ori în raporturile profesor-student se vedește o trăsătură definitorie a celui dintâi. În 1956, Patriarhul Justinian i-a creat o catedră unui strălucit bizantinolog, Alexandru Elian, care în felul acesta a părăsit învățământul de stat și a ales să predea la Institutul Teologic din București. Alexandru Elian, care a fost membru al Academiei Române, era un om de mare rigoare științifică și în temeiul ei a publicat foarte puțin. Încă nu tipărise o carte în momentul în care i se deschideau porțile Academiei. Persoana și personalitatea sa l-au atras și pe Nicolae Steinhardt. Un fost student al profesorului Alexandru Elian a povestit că marele bizantinolog i-a spus: „Știu că dumneata ești un om foarte cultivat, ai citit mult, că ești prețuit pentru aceste calități de Teodor M. Popescu (istoric și patrolog, n.n.), însă eu sunt mai mărginit și îți cer să-mi arăți cât te pricepi de aici până aici.” Profesorul atât de exigent cu sine însuși impunea aceleași norme și studenților săi.

La Nae Ionescu, profesor prin excelență, vom găsi – așa cum ne sunt evocate – mai multe exemple ilustrând raportul dascăl-ucenic. Astfel, Mircea Vulcănescu povestește că la un examen Nae Ionescu i-a cerut de la început carnetul și, după ce i l-a înapoiat, i-a spus: „Ți-am dat 10 fără să te ascult, ca să nu-ți închipui că știi ceva.”

La sfârșitul cursului de metafizică, Nae Ionescu le-a spus studenților următoarele cuvinte, menționate în textul cursului stenografiat și ulterior tipărit: „Eu nu beau vin, însă dacă aș bea, n-aș pune apă în el. Dacă am lipsit anul acesta de la un număr de lecții, este pentru că nu aveam ce să vă spun.”

Unui student care, după ce trăsese un bilet, se apucase să-și desfacă tolba de citate, începând cu Platon și sfârșind cu Hegel, în momentul în care s-a oprit, profesorul l-a lăsat să răsuflă și i-a zis: „Acum hai să vorbim ca oamenii.”

În perioada interbelică, adversarii lui Nae Ionescu susțineau că acesta nu are doctorat în filosofie la Universitatea din München, întrucât nu și-a tipărit teza. În realitate, Nae Ionescu își susținuse doctoratul, unul din domeniul logicii matematice, însă în perioada aceea de după Primul Război Mondial nu se găsea hârtie în Germania și nu a avut cum să-și publice teza. Lucrarea de doctorat a lui Nae Ionescu a fost tradusă în românește și editată încă de acum aproape 30 de ani, așadar nu mai există nicio îndoială sub acest aspect. Dacă l-am adus în discuție, este pentru a scoate în evidență delicatețea filosofului privitor la suspiciunile stărnite în jurul tezei sale de doctorat. El avea în vedere îndeosebi un fost profesor care îl sprijinise și nu dorea să aducă numele său în discuție – acel profesor credea și el în inexistența doctoratului pomenit –, așa încât a poftit un colaborator al acestuia la facultate, la catedră, a închis ușa și i-a arătat expusă pe perete diploma sa de doctor în filosofie al Universității din München, cu textul în limba latină.

Merită reținut și un episod evocat de Mircea Vulcănescu în volumul *Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*. Dând examen la Universitatea din București pentru atribuirea unui grad didactic, Nae Ionescu a rugat comisia dacă s-ar putea să nu dureze mult examinarea, întrucât a promis familiei că o va duce la Moși.

În categoria atitudinilor profesionale aparent excentrice trebuie așezată și aceea a lui Iorga, căruia studenții i-au boicotat un curs în primul deceniu al secolului trecut. Atunci, istoricul a adus în sală femeile de serviciu și portarii din Universitate și le-a ținut lor cursul respectiv.

La începutul anilor '60, când se simțea deja o detensionare a climatului din învățământ, un profesor asculta la examenul de admitere la Facultatea de Filologie din București un candidat, care trăsese un bilet având ca temă filosofia lui Eminescu. Candidatul a început prin a spune că Eminescu a fost kantian. Profesorul a acceptat răspunsul, dar l-a rugat pe candidat să-și nuanțeze afirmația, care a sunat astfel: „Eminescu era un om sărac, a suferit din cauza regimului burghez-moșieresc și a trebuit să mănânce la cantină. De aceea era kantian.” Cred că o atare afirmație nu poate fi întrecută de aceea a unui plutonier-major care l-a făcut atent pe un om, prevenindu-l: „Feriți-vă de cutare, fiindcă e afemeiat după bani!”.

20 de ani de la apariția ediției jubiliare a Bibliei diortosite de mitropolitul Bartolomeu

Dr. Nicoleta Pălimaru

Într-o îndoială, opera esențială a Mitropolitului Bartolomeu Anania, *Biblia Jubiliară*, constituie un regal spiritual și cultural, un dar inestimabil făcut limbii române. Acest proiect de anvergură, întins pe un arc mare de timp (23 dec. 1990 – 10 aug. 2001) și derulat pe axa a două spații duhovnicești, mănăstirile Văratec și Nicula, a pornit inițial de la ideea părintelui profesor Dumitru Fecioru, care îi făcuse Arhimandritului Bartolomeu Anania, în anul 1988, propunerea de a lucra la o nouă versiune a Bibliei, din două considerente: evoluția limbii române și noile ediții critice ale Septuagintei. „Nu doar Biserica – îi va spune părintele Fecioru arhimandritului Bartolomeu –, ci și cultura românească au nevoie de o nouă traducere... E o datorie de conștiință. Și m-am gândit că numai noi doi o putem face; eu ca elenist, iar sfinția ta ca expert în limba română. Ai certificatul lui Arghezi, iar asta nu e puțin lucru” (*Memorii*, Polirom, 2008, p. 650). Noblețea gândului părintelui profesor a stăruit în mintea arhimandritului Bartolomeu, iar după moartea părintelui Fecioru, în februarie 1988, la 83 de ani, a rămas suspendat între „cutezanță și spaimă”. Însă, la masa de lucru, arhimandritul Bartolomeu s-a resemnat să lucreze singur, „cu conștiința că sunt doi, literatul, posesor al unei bogate experiențe a limbii române, și teologul” (*Logos. Arhiepiscopului Bartolomeu al Clujului la împlinirea vârstei de 80 de ani*). Din momentul în care Dumnezeu i-a rânduit data începerii lucrului la Biblie (23 dec. 1990) – „Ajuns acasă (de la Sfânta Liturghie), am făcut o cruce cu «Doamne, ajută-mă!» și așa am început o trudă care avea să dureze, aproape fără întrerupere, unsprezece ani” (*Memorii*, p. 652) –, orice intenție literară a fost pusă între paranteze, după cum avea să mărturisească autorul însuși în câteva memorabile interviuri: „Opera mea literară nu mă interesează” (*Adevărul literar și artistic*, 28 nov. 1993, nr. 194), „Tot ce am scris și tot ceea ce plănuisem să scriu mi se pare lipsit de importanță” (*Cotidianul*, 21 ian. 1994).

Întrebuințând un epitet folosit pentru a desemna travaliul scriitorului, munca de „ocnaș” a diortosirii, și nu traducerii Bibliei, a continuat pe linia edițiilor grecești ale Septuagintei și Noului Testament, până la manualele de traducere editate de United

Bible Societies, și a celor 12 volume masive ale monumentalei lucrări *The Interpreter's Bible* (*Memorii*, p. 652) și, bineînțeles, *Biblia de la București* din 1975, ce a servit drept text de lucru. Acest impresionant evantai bibliografic denotă capacitatea asimilativă a scriitorului ierarh Bartolomeu, demnă de admirație, dată fiind vârsta înaintată și peregrinarea prin închisorile comuniste.

Desenul diortosirii a accentuat în chip aparte, pe lângă palierele lexical, sintactic și de stil (*Candela Moldovei*, 11 nov. 1999), cerințele omului modern, astfel că versiunea Înaltpreasfințitului Bartolomeu este garnisită cu rafinate note de subsol, unde observăm că ierarhul diortositor patinează grațios pe suprafețele hagiografică, istorică, geografică, interesant fiind modul în care poezia se instalează în notele infrapaginale. De asemenea, caracterul de noutate a ediției Mitropolitului Bartolomeu rezidă și în comentariile introductive, concordanța biblică pe teme ordonate alfabetic, atribuită pr. prof Ioan Chirilă și pr. Anton Savelovici, precum și includerea câtorva hărți color ale vechiului și noului Israel, toate facilitând lectura Cărții sfinte.

Versiunea Bibliei Înaltpreasfințitului Bartolomeu a prilejuit remarcabile texte scrise și rostite, adunate ulterior în lucrarea *Primele mărturii despre Biblia Jubiliară 2001*, îngrijită de pr. Ștefan Iloaie și apărută în anul 2003 la editura Renașterea, unde semnează nume cu rezonanță din sfera teologică și filologică.

În același an, editura Renașterea a publicat și *Caietele de lucru*, volum îngrijit de pr. Călin Florea, un corolar al Bibliei, care revelează „iradianța sufletească” și metoda de diortosire a Înaltului Bartolomeu.

Cuviosul Efrem Katunakiotul și teologia pustiei

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

Monahismul athonit a însemnat mereu un reper de viață duhovnicească pentru lumea ortodoxă, în pofida perioadelor de impas pe care le-a traversat de-a lungul timpului. El a cucerit prin istoria lui milenară, prin tezaurul de artă bisericească de inspirație bizantină, dar mai ales prin specificul spiritualității isihaste, toate recomandându-l ca un bastion al Ortodoxiei. Anii '60 ai secolului trecut anunțau, pentru mulți observatori ai vieții religioase, închiderea Muntelui Athos, în condițiile unui regres al trăirii monahale, prin generalizarea rânduiei idioritmice, și ale numărului tot mai redus de călugări. Și totuși, începând cu anii '70, are loc o spectaculoasă renaștere duhovnicească a monahismului aghiorit, ceea ce arată vitalitatea lui dar și purtarea de grijă a Maicii Domnului. Pământul Athosului a odrăslit neconținut sfinți, cei mai mulți anonimi, însă această renaștere are câțiva protagoniști care rămân personalități reprezentative ale spiritualității creștine contemporane. Deși solitar și fără a da naștere unei „școli”, Cuviosul Paisie Aghioritul a fost în vremea aceea un motor al acestei renașteri, însă ea este evidentă mai ales printr-o dublă manifestare: pe de o parte așezarea în Sfântul Munte a trei călugări cu studii și cu o viață profundă – arhimandritul Vasilios Gondikakis (de la Stavronikita și mai apoi Iviron), arhimandritul Emilianos Vafeidis (de la Simonopetra) și arhimandritul Gheorghios Kapsanis (de la Grigoriu) – care prin ucenicii lor vor repopula câteva mănăstiri cvasi-abandonate, reorganizându-le după rânduiala chinovială; pe de altă parte, obștea Cuviosului Iosif Isihastul sau ucenici de-ai lui, care vor da viață altor așezăminte monahale aghiorite: Cuv. Haralambie Dionisiatul, Cuv. Efrem Filotheitul (pe lângă revigorarea mănăstirii Filotheu va cititori și alte 19 mănăstiri pe continentul american), Cuv. Iosif Vatopedinul și, nu în ultimul rând, Cuviosul Efrem Katunakiotul, exponentul unei revigorări a monahismului athonit de expresie eremitică.

Personalitatea, exemplul de nevoiță și teologia Cuviosului Efrem Katunakiotul – canonizat de Patriarhia Ecumenică pe 9 martie 2020 – fac obiectul unei cărți publicate de profesorul Gheorghios S. Kroustalakis, tradusă și în românește (*Gheronda Efrem Katunakiotul. Teologul și pedagogul pustiei*, traducere din limba greacă de Ilie Stănuș, editura Egumenița, 2017). Autorul – profesor de pedagogie la Universitatea din Athena, iar în tinerețe concitadin cu Starețul și chiar coleg de școală – ne oferă o mărturie vie, dată de experiențele personale trăite în preajma acestui nevoitor, despre ce înseamnă echivalentul contemporan al unui Părinte filocalic, despre cum se poate întrupa teologia în viața concretă a unui ascet. Potrivit lui Hans Urs von Balthasar, „sfinții sunt cel mai bun și profund comentariu al Evangheliei”, ceea ce arată că modelul de viață al Mântuitorului și învățătura Sa pot fi asimilate sau însușite în concretul vieții unui om. Deși a dus o viață de călugăr, în spiritul monahismului clasic răsăritean, Cuviosul Efrem Katunakiotul a trăit după Evanghelie, în smerenie, în răbdare, în ascultare față de stareții săi și cu dragoste față de oameni.

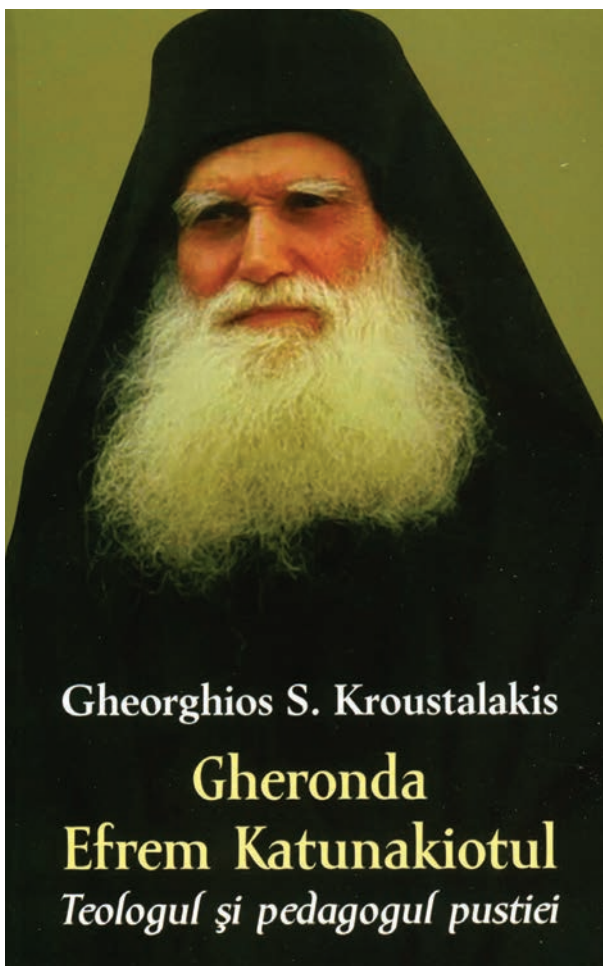
Chipul călugărului Efrem, creionat de autor din convorbirile personale, din convorbirile înregistrate, din scrisori sau relatările altora, este sinonim pentru cititorul acestei cărți cu imaginea unui sfânt care, deși un umil monah, reprezintă „unul din ultimii isihasti din secolul nostru”, „un urmaș al renașterii filocalice din Sfântul Munte”, un stareț „înzestrat cu harisma povățuirii duhovnicești”, care „a adoptat filosofia isihastă a Părinților Filocalici” (p. 10).

Dispusă în nouă capitole, cartea înfățișează copilăria și adolescența starețului Efrem, anii săi de formare duhovnicească, dar mai ales învățătura sa. Născut la 6 decembrie 1912, în satul Ambelochori din regiunea Teba, din părinți cucernici (bu-

nicul din partea tatălui fiind preot), copilul Evaghelos își urmează mai târziu părinții la Teba, pentru a frecventa școli mai bune. A terminat gimnaziul în 1930. De timpuriu, leagă prietenii cu monahi aghiorți, între ei părinții Efrem și Nikiforos, originari din Teba. Îi va urma pe aceștia la Katunakia și va petrece sub ascultarea lor până în 1973, când ultimul dintre ei, Nikiforos, se va muta la cele veșnice. Între timp îl cunoaște pe cuviosul Iosif, căruia i se va dedica integral în duh. La bătrânețe dobândește ucenici și se remarcă drept un mare povățuitor de suflete. A murit la 27 februarie 1998. Așadar, o biografie simplă însă anvergura personalității sale se desfășura pe tărâm interior.

Cu un specific ascetic, neptic – cum este și firesc pentru un călugăr –, învățătura Starețului are și o importanță relevantă pastorală, precum și una teologică. Experiența harului, călăuzirea duhovnicească, pedagogia familiei, rostul încercărilor în viața creștinului, lucrarea rugăciunii sunt teme predilecte în discursul teologic al cuviosului Efrem. Aș reține două care îl individualizează: problema ascultării și mijlocirea pentru cei adormiți.

„Gheronda Efrem Katunakiotul a fost ucenicul ascultării desăvârșite și al sfintei smerenii. A făcut ascultare fără gânduri timp de patruzeci de ani față de stareții săi”, notează autorul (p. 331). Deși avea un stareț dificil, în persoana călugărului Nikiforos, cuviosul Efrem și-a exersat răbdarea în preajma lui. „Papa-Efrem... a trăit și a răbdat... prezența duhovnicească mai dificilă a Starețului său, părintele Nikiforos, precum și duritatea și dificultatea caracterului său” (p. 332). Cunos-

cându-l pe cuviosul Iosif Isihastul și dulceața unei relații duhovnicești autentice, totuși nu și-a părăsit starețul, procedând așa în logica practicii athonite, care permite plecarea de sub ascultarea unui stareț doar ca urmare a morții acestuia. Gheronda Efrem avea convingerea fermă că „harul ascultării îl înconjoară ca un foc pe ucenic și diavolul nu poate să îl vatame” (p. 340) și că „ascultarea este imitarea lui Hristos” (p. 344). Dincolo de aceste considerații oarecum teoretice, relatările starețului Efrem din propria viață de ascultare, cu neajunsurile și chinurile ei, fac mărturia lui impresionantă.

Învățătura starețului e originală și în privința eshatologiei particulare, mai ales prin accentul pus pe mijlocirea pentru cei adormiți, ca semn al dragostei. „Noi, cei vii, putem să ne îngrijim de noi. Însă cei adormiți de la noi așteaptă”, spune starețul (p. 257). Mijlocirea înseamnă rugăciuni și

cereri de toată noaptea, cu komboskini și frângerea inimii, milostenii, parastase, dar mai ales sărindare. Ele sunt menite cu precădere pentru cei care, prin neglijența lor duhovnicească, au ajuns în iad. „Cea mai înfricoșătoare pocăință este în iad, însă nu prinde. Dumnezeu nu o socotește pocăință” (p. 259). Cuviosul Efrem, prin harismele sale, primea înștiințare în ce stare se află sufletul după moarte. Așa a primit în lăuntrul său înștiințarea că „Starețul său, papa-Nikiforos, după adormirea sa (1973) a ajuns în iad” (p. 274). În felul acesta se naște în cuviosul Efrem o pocăință adâncă, pentru a-L îndupleca pe Dumnezeu să-l mântuiască pe starețul său. „Știind că Starețul meu este în iad pe veci, am intrat și eu în iad și strigam: «Milă, milă». Nu pot povesti câte lacrimi am vărsat” (p. 275). După tânguiri și mijlociri fierbinți, cuviosul îl înduplecă pe Dumnezeu, iar starețul Nikiforos este izbăvit. După acest moment, în viața cuviosului Efrem harul simțit se împuținează, iar necazurile se înmulțesc. Concluzia sa: „Poate în acest fel trebuie să plătesc pentru păcatele aceluia” (p. 277). Genul acesta de experiențe dau forță mărturiei sfântului Efrem și pot aduce limpeziri în înțelegerea dogmatică a eshatologiei particulare, un teritoriu teologic cu multe necunoscute.

Deși contemporan cu noi, Gheronda Efrem Katunakiotul s-a ridicat, prin sudoarea și pătimirile sale, la statura marilor Părinți de odinioară. Având o expresie ascetică, învățătura sa este relevantă pentru creștinul azi și trebuie înțeleasă ca rodul unei teologii a pustiei.

CINE ESTE IISUS? Istoricitatea Persoanei Sale

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

1. Preliminarii la temă

Entru a răspunde la întrebarea, „Cine este Iisus?”, temă care va fi dezbătută pe spațiul mai multor articole din această serie tematică, se impune, pentru început, nuanțarea câtorva aspecte legate de istoricitatea Persoanei Sale, cu referire doar la literatura noutestamentară.

Noul Testament conține în canonul său singurele și unicele „tradiții” referitoare la întruparea, activitatea și lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos, precum și la apariția și dezvoltarea Bisericii creștine și a misiunii ei de propovăduire a Evangheliei lui Iisus și de continuare și actualizare a lucrării Sale mântuitoare și sfințitoare în lume. Din această perspectivă, canonul Noului Testament circumscrie, în sine, baza fundamentală a tot ceea ce înseamnă istoricitatea Persoanei lui Iisus Hristos, creștinism, Biserică, mântuire¹.

Istoricitatea Persoanei Mântuitorului Hristos este punctul central în jurul căruia se învârtă autenticitatea întregii învățături creștine, piatra pe care se sprijină întreg edificiul creștinismului, ancora care fixează în timp și spațiu împlinirea profețiilor mesianice, venirea Sa lume și mântuirea întregului neam omenesc. Opera de prezentare și de fixare a personalității Sale istorice constituie, așadar, abecedarul istoric, biblic și sistematic al întregii teologii creștine².

Din întreaga literatură care a abordat istoria vieții și a activității lui Iisus³ se poate distinge, ca o notă caracteristică, în primul rând neliniștea omenirii generată de conștiința că încă nu L-a aflat îndeajuns. În acest sens, vestita lucrare a lui Albert Schweitzer asupra principalelor „vieți” ale lui Iisus, apărute până la acea dată, poartă, în varianta engleză, chiar acest titlu: „*The Quest of the Historical Jesus*”⁴ (Căutarea lui Iisus istoric).

Dar, traseul acestor căutări înregistreză și poziții radicale, și anume negarea însăși a existenței istorice a lui Iisus Hristos. Potrivit reprezentanților acestor poziții, așa-numiții „mitologi”, la originea creștinismului ar sta un mit, și nu Iisus Hristos ca persoană divino-umană, reală, istorică, chipul său fiind creat dintr-o serie de elemente furnizate de diferite religii și mistere, împrumutate de la evrei, greci, indieni, babilonieni, romani, perși, egipteni ș.a.⁵.

Reconstituiri mitologice la începuturilor creștinismului au reprezentat, așa cum istoria a dovedit, un eșec, dar, cu toate exagerările lor, ele au avut, însă, și o consecință pozitivă: au generat o mișcare din care adevărul creștin a apărut și mai evident, temeierilor tradiționale adăugându-li-se de acum rezultatele pozitive ale științei istorice. Astfel că, astăzi, nimeni nu mai poate contesta, cu argumente valabile științifice, că Iisus Hristos a trăit în epoca și în locul în care ne este El prezentat de Sfintele Evanghelii sau că este adevăratul întemeietor al Creștinismului.

Mărturiile care vorbesc despre istoricitatea și chipul persoanei lui Iisus Hristos pot fi împărțite în două categorii:

1. Mărturii biblice

2. Mărturii profane - păgâne și iudaice

O primă încercare de argumentare a istoricității, precum și de definire a persoanei divino-umane a lui Iisus Hristos, răspunzând la întrebarea „Cine este Iisus?”, o constituie analiza mărturiilor biblice, în articole ce vor urma, cu precădere propriile afirmații despre Sine ale Mântuitorului

Hristos, și consemnate, în special, de către Evanghelistul Ioan, în Evanghelia care îi poartă numele.

2. Relevanța mărturiilor biblice. Neajunsul lor

Pentru cunoașterea vieții, a persoanei, a învățăturii și a slujirii mesianice a Mântuitorului Iisus Hristos, cărțile Noului Testament, cu precădere Sfintele Evanghelii, reprezintă unicul izvor revelat și singura bază documentară autentică, creștinătatea de astăzi înțelegându-L pe Iisus Hristos așa cum El este prezentat în mărturiile păstrate de acestea. Însă, datele privind viața și activitatea lui Iisus Hristos, transmise de documentele neotestamentare, trebuie să fie abordate și înțelese ținând seama, în primul rând, de caracterul și scopul, cu totul specific al acestora, și anume, că ele reflectă, în primul rând, perspectiva apostolică asupra operei realizată de către El, atât cât ei, ca oameni, dar ajutați și de Duhul Sfânt, au putut percepe din măreția și misterul faptelor Lui mântuitoare.

Dar, cu toate că Evangheliștii au transmis un material biografic deloc lipsit de relevanță istorică, totuși, nu se poate afirma că există date suficiente pentru a reconstitui, în amănunt, viața lui Iisus. De fapt, încercarea de a scrie viața lui Iisus s-a confruntat, și se confruntă și azi cu o mare dificultate biografică, și aceasta nu numai datorită faptului că Evangheliile nu sunt cărți de istorie propriu-zisă, ci, în primul rând, pentru că Persoana lui Iisus nu poate fi descrisă exclusiv din punct de vedere biografic uman. Iisus Hristos este Însuși Fiul lui Dumnezeu întrupat, iar misterul persoanei Sale dumnezeiești rămâne de nepătruns, chiar și în descoperirea Sa, ca Om, prin Întrupare și prin întreaga Sa activitate pământească.

BIBLICA - NOVUM TESTAMENTUM

Rubrica „Biblica – Novum Testamentum” inaugurează, începând cu acest număr, 1/2022, în revista „Renașterea”, pentru o bună perioadă de timp, în serial, un ciclu de abordări biblice noutestamentare, de nuanță exegetică, referitoare la *definirea Persoanei lui Iisus Hristos* (identitatea și originea ei istorică și divină); aspecte apologetice legate de marile *teme ale credinței creștine* (cinstirea Maicii Domnului, Sfânta Cruce, Sfintele Icoane, Preoția Bisericii, Biserica și Sfintele Taine, Eshatologie biblică etc.); *portretism biblic* (Ioan Botezătorul, Apostolul Pavel, Păstorii, Magii, Pilat, Apostolii ș.a.); episoade din *viața cultică și misionară a Bisericii primare*; *Biblia* – istorie și revelație, și altele.

Scopul acestui demers biblic este acela de a-i familiariza mai mult pe cititorii revistei „Renașterea” cu fundamentele revelaționale ale reperelor fundamentale ale credinței lor, precum și determinarea lor în a citi mai mult textul sfânt și a reflecta mai determinant la el și la mesajul său.

Rubrica este inițiată, coordonată și susținută de Părintele Stelian Tofană, profesor de Noul Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă, din Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”. Nu puțină contribuție, la inițierea acestei rubrici, are și Pr. Dr. Florin-Cătălin Ghiț, redactor responsabil al revistei, căruia i se cuvin mulțumiri pentru insistența în conturarea acestui demers biblic.

Pr. Prof. Stelian Tofană

Trebuie remarcat, însă, de la început, că cele patru Evanghelii nu sunt, desigur, biografii ale lui Iisus Hristos în sensul obișnuit al cuvântului. Fiecare Evanghelist își propune un scop eminent teologic și, în funcție de acesta, își selectează informațiile pe care le posedă referitoare la viața și activitatea Mântuitorului. Nefiind, prin urmare, biografii obișnuite, ar fi greșit să se caute în Sfintele Evanghelii expuneri complete și în ordine cronologică asupra persoanei divino-umane a lui Iisus.

Dar, cu toate acestea, chiar având un scop eminent religios-teologic, Evangheliile nu neglijează totuși aspectul istoric al vieții Mântuitorului. Acest fapt este evident, spre exemplu, în prologul Evangheliei a treia, unde autorul sfânt afirmă: „*Deoarece mulți au încercat să alcătuiască o istorisire a faptelor deplin adevărate între noi, așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut și au fost slujitori ai Cuvântului, tot astfel și eu, după ce pe toate le-am urmărit de la început, cu de-amănuntul, m-am gândit că este bine să fi le scriu pe rând, Preaputernice Teofile, ca să te încredințez de temeinicia învățăturilor pe care le-ai primit*” (Lc. 1, 1-4). Așa cum se poate observa, autorul își întocmește lucrarea în urma unei amănunțite și atente documentări, folosind atât izvoare scrise (cu siguranță, la vremea aceea, Evangheliile după Matei și Marcu), cât și orale (martori oculari ai evenimentelor și faptelor descrise). Așadar, ceea ce reiese din acest text este faptul că Evangheliștii și-au propus să răspundă nevoii de a face cunoscut adevărul despre persoana istorică a lui Iisus Hristos.

O credință ca cea a primelor generații creștine, care im-

plica o loialitate absolută, chiar cu prețul vieții, față de Mântuitorul Iisus Hristos, nu se putea baza decât pe adevăr și pe incontestabilitatea faptelor descrise, și nu pe legende sau date inventate⁶.

Evanghelia după Matei (originalul aramaic), scrisă cândva în jurul anilor 43-44 d.Hr.⁷, deci, la mai bine de un deceniu după activitatea pământească a lui Iisus Hristos, încununată cu răstignirea și învierea Sa, n-a putut fi produsul unei fantezii, pentru că, în mod logic, nu se poate afirma existența unei persoane într-un anumit loc, aproximativ la un deceniu după existența ei acolo, fără să fi existat în mod real. Și aceasta, din simplul motiv că, la un interval de timp de numai câțiva ani după petrecerea unui eveniment, încă mai trăiesc destui oameni în locul și din timpul în care a avut loc respectivul eveniment istoric și care pot afirma sau infirma adevărul celor relatate.

Cu siguranță, dacă Matei n-ar fi relatat la anul 43-44 d. Hr. adevărul despre Persoana care tronează în centrul scrierii sale, care este adresată iudeilor, s-ar fi aflat cineva care să sesizeze neadevrul celor afirmate și să declare mincinos pe autorul lor, care a afirmat existența aceleia, dar care, de fapt, n-a existat.

În mod cert, nici *Evanghelia după Marcu și Luca*, scrise ceva mai târziu, în jurul anilor 62-63⁸, deci aproximativ la un interval de 30 de ani după răstignirea și învierea Mântuitorului, n-ar fi putut afirma existența Lui ca persoană istorică dacă El n-ar fi existat cu adevărat, iar evenimentul miraculos al învierii Sale n-ar fi fost trăit de martori oculari ai minunii.

Ba mai mult, cei doi Evangheliști amintiți mai sus nu ar fi putut purcede la scrierea Evangheliilor lor, dacă cele afirmate în scrierea anterioară lor, *Evanghelia după Matei*, n-ar fi fost socotite de către contemporani ca adevărate și dacă, din pricina importanței lor în istoria omenirii, nu s-ar fi simțit îndemnați să le prezinte și ei, dar cu unele detalii proprii, primite de la alți martori ai vieții lui Iisus. Sau ar fi putut Luca descrie în *Evanghelia* sa momentul Bunei Vestiri, al zămislirii și al nașterii supranaturale a lui Iisus Hristos, cu lux de amănunte, dacă nu i-ar fi fost împărtășite de martorul ocular și în cauză al celor întâmplare, adică, direct de Fecioara Maria, mama lui Iisus? (cf. Lc. 1, 26-55).

Dar, chiar și *Evanghelia după Ioan*, cu toate că a fost scrisă cândva cu puțin înainte de anul 100 al erei noastre⁹, adică la aproximativ 60-70 de ani după evenimentele centrale ale vieții și activității Mântuitorului, constituie o dovadă evidentă a istoricității persoanei lui Hristos.

Evanghelistul Ioan aduce completări substanțiale la cuvintele și faptele minunate săvârșite de Iisus și relatate de cele

trei Evanghelii, înșirându-le cronologic dintr-o altă perspectivă, și anume una teologică. Dar, tocmai faptul că scriu mai mulți despre persoana lui Hristos și în mod diferit, cu completări și diferențe de amănunt, face dovada, la fel, că viața Lui n-a fost invenția cuiva, ci a fost cunoscută de mai mulți oameni ca fiind identică în esență, trăind real în istorie¹⁰.

În acest sens, teologul german Johannes Weiss, vorbind despre valoarea dovezilor evanghelice privind istoricitatea Persoanei lui Iisus Hristos, afirmă: „Chiar dacă am descoperi astăzi o inscripție în care Procuratorul Ponțiu Pilat ar atesta solemn că a pus să fie răstignit într-o zi anumită Iisus din Nazaret, care se dădea drept rege al iudeilor, acest fapt n-ar spori cu nimic tăria mărturiei cuprinse în Evanghelii”¹¹.

Așadar, cele patru Evanghelii, ca și alte scrieri ale Noului Testament, constituie izvoarele cele mai bogate asupra vieții și activității Mântuitorului de o incontestabilă valoare istorică.

¹ Cf. Leonard GOPPELT, *Theologie des Neuen Testaments*, I, Berlin, 1983, p. 17

² Ioan BRIA, „Iisus Hristos – Dumnezeu adevărat și Om adevărat”, în rev. *Ortodoxia*, nr. 2/1973, p. 218.

³ În jurul anilor ‘60 un autor estima la vreo 60.000 numărul cărților asupra vieții lui Iisus apărute numai în ultima sută de ani (cf. J. CARMICHAEL, *The Death of Jesus*, Londra 1966, pp. 9-10).

⁴ Originalul lucrării este în limba germană, Albert SCHWEITZER, *Von Reimarus zu Wrede. Eine Geschichte der Leben-Jesu-Forschung*, Tübingen 1906.

⁵ A se vedea amănunte, în acest sens, Șofron VLAD, *Scoala mitologică. Studiu istorico-critic*, Seria Teologică, nr. 23, Sibiu 1943, p. 32 urm.

⁶ Cf. Vasile MIHOC, „Iisus Hristos și izvoare antice profane”, în rev. *Studii Teologice*, nr.1, 1989, p. 18.

⁷ Cf. Stelian TOFANĂ, *Introducere în Studiul Noului Testament (Vol. II). Evangheliile după Matei și Marcu. Documentul Quelle*, Cluj-Napoca, 2002, p. 101.

⁸ Cf. N.I. NICOLAESCU, G. T. MARCU, Șofron VLAD și L. G. MUNTEANU, *Studiul Noului Testament. Manual pentru Institutelor Teologice*, București 1977, p. 55.

⁹ Vezi amănunte, Stelian TOFANĂ, *Introducere în Studiul Noului Testament (Vol. III). Evangheliile după Luca și Ioan. Problema sinoptică*, Cluj-Napoca, 2001, pp. 198-201.

¹⁰ Dumitru STĂNILAOE, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, Sibiu 1991, p. 5

¹¹ Johannes WEISS, *Jesus von Nazareth. Mythos oder Geschichte?*, Tübingen 1910, p. 171.

„Nimic mai mărginit ca viața, dar nici nemărginit ca ea...”¹. Cinci ani de la trecerea în veșnicie a Părintelui Simion Grozav

Preoteasa Ana și fiicele Felicia și Georgeta

In urmă cu aproximativ cinci ani s-a dus spre locul plin de iubire și lumină, pe care Dumnezeu cel Mare și Sfânt l-a pregătit fiilor săi duhovnicești, părintele Simion Grozav. Se spune ca preoții sunt cei care ung roțile sufletelor, astfel încât Părintele luminilor, Lumina cea întreită, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, să-și găsească locul și să Se sălășluiască în sufletele noastre.

Asta a încercat și părintele Simion, preot în localitatea Băișoara, județul Cluj, în perioada 1958-1996, însuflețit de dorința de a transmite oamenilor că forța iubirii, a binelui și a armoniei este grăuntele învățaturii dumnezeiești, pe care s-a străduit s-o sădească în sufletul oamenilor. Am învățat, în anii slujirii sale, că cel mai prețios lucru este a ne păzi de moartea cea veșnică, că sufletul nostru este bunul cel mai de preț, iar virtutea de căpătâi: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău...”, și pe aproapele ca pe tine însuși” (Mc 12, 30-31).

Născut în anul 1934, în inima munților, în localitatea Muntele Băișorii - unii ar spune „pe-o gură de rai”, pă-

rintele Grozav Simion a crescut într-o perioadă dificilă și într-o familie în care greutățile l-au încercat de mic, rămânând orfan de tată la șase ani și mai având trei frați. Cu toate acestea, prin sprijinul preotului satului și având un dar deosebit, cel al cântatului, precum și prin dragostea proprie față de învățare și școală, despre care spunea că „aduce înțelepciune și clădește”, a îmbrăcat haina preoției în anul 1958. Și pentru că în viața asta pă-

mântească omul tânjește să se întoarcă întotdeauna la izvoare, și-a dorit și a ajuns preot la Băișoara, spunând mereu că „Dumnezeu face cu noi ceea ce ne este de folos”.

În activitatea sa pastorală a fost mereu cu gândul bun alături de oameni, punând și piatra de temelie a bisericii noi, construită între anii 1991-2001, finalizată de părintele care i-a preluat slujirea, Bucur Daniel, și sfințită la 09 septembrie 2001 de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu Valeriu Anania.

Într-un târziu am realizat ca poartă un nume atât de frumos, predestinat, Simion, iar soția sa poartă numele Ana, două nume biblice, frumoase, pe care le întâlnim atât de rar în zilele noastre.

Chiar dacă drumul lui pe pământ s-a oprit într-o seara de noiembrie a anului 2016, ne-a rămas în suflet imaginea unui suflet blând, dedicat preoției și învățaturii că, în fiecare clipă, prin faptele, gândurile și acțiunile noastre pictăm în suflet icoana lui Iisus. Ne rugăm ca drumul lui să fie luminat întru casa Domnului și suntem încredințate că și lacrimile sunt rugăciuni, ele călătorind la Dumnezeu atunci când nu putem vorbi... Îl rugăm pe Ziditorul să audă glasul nostru în fiecare zi, iar rugăciunea sa să ne fie „cheia dimineții și zăvorul serii”.

Bunul Dumnezeu să-i facă parte de odihnă veșnică și să îl pomenească întru Împărăția Sa!

2021, an de pioase aduceri aminte, multiple aniversări și comemorări pentru Biserica din Mijlocenii Bârgăului

Moto: „Din zi în zi pădurea bătrână se rarește
Azi un stejar, mâine altul, pe rând, se prăbușesc
Și largi poeme triste rămân în urma lor.”
(Revista „Vatra”, anul IV, nov. Dec. 1938, nr.10-11, p.182)

Maria Holbură

Aducerea aminte a faptelor înaintașilor e o datorie sfântă pentru noi. Astfel îi cinștim și suntem recunoscători pentru ceea ce ne-au lăsat și, totodată, luăm învățăminte din experiența lor de viață.

În anul 2021, în parohia Mijlocenii Bârgăului, protopopiatul Bistrița, comună veche grănicerească, s-au împlinit 120 de ani de la nașterea părintelui Augustin Pop, în 26 noiembrie 1901, parohul care a păstorit 47 de ani (1926-1973) în acest sat. A fost împușcat în 10 octombrie 1944 de către trupele horthyste în retragere și a supraviețuit. S-au împlinit 100 de ani de la absolvirea primei promoții a Școlii normale de băieți din Cluj, din care făcea parte și părintele, în 1921, deodată cu reînființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, precum și 96 de ani de la absolvirea Academiei Teologice Andreiene din Sibiu în 1925. Au trecut 95 de ani de la căsătoria sa cu învățătoarea Rafila Bârsan și tot atâția de la instalarea lui ca preot în parohia Mijlocenii Bârgăului, în 1926. S-au scurs 91 de ani de la renovarea bisericii noastre, în 1930, sub conducerea părintelui Augustin Pop, care i-a dat forma actuală, unică pe Valea Bârgăului, inspirat din aspectul exterior al Catedralei Mitropolitane din Sibiu. Peste 9 ani locașul nostru de cult va împlini centenarul în forma pe care o cunoaștem.

Revenim la comemorarea pe care am făcut-o în octombrie, pe care o împlinim an de an, reamintind de împușcarea mișelească a celor „Șapte de sub Heniu”, cum sunt supranumiți și consemnați în istorie concetățenii noștri: părintele Augustin Pop - supraviețuitor, Pavel Costea, Leon Vlad, Gheorghe Papandorn, Vasile Rațiu, Simion Rogină, Lucreția Tanca. S-au împlinit în 10 octombrie 2021, în cursul serii, 77 de ani de la martiriul lor, 10 octombrie 1944. Dumnezeu să-i odihnească, cu dreptii, în Curțile Raiului, să le fie memoria în veci binecuvântată, iar amintirea lor să rămână în eternitate. În veci pomenirea lor! Mai amintim: 48 de ani de la pensionarea părintelui Augustin Pop, în 1973, și 36 de ani de la plecarea lui la cele veșnice, în 1985. FUGIT IRREPARABILE TEMPUS!!!

În evocarea noastră de acum ne vom opri la data de 19 septembrie, 1926, piatră de hotar în viața părintelui Augustin Pop și a parohiei noastre din Mijlocenii Bârgăului. De ce? E o dată memorabilă pentru că, acum 95 de ani, în satul nostru, a fost instalat acest tânăr paroh, provenind dintr-o veche dinastie preotească ortodoxă din Sălaj, cântăreț de excepție, bun predicator, dornic de a-și folosi talanții cu care l-a înzestrat Dumnezeu în propășirea credincioșilor săi, a dezvoltării lor pe plan religios, moral și material.

Pentru că niciunul dintre noi, cei prezenți azi aici, în biserică, nu am participat, în acea duminică de început de toamnă de acum 95 de ani, la ceremonie, am crezut de cuviință să dau citire schiței de predică pe care tânărul preot de atunci a notat-o pe o hârtie, în 10 septembrie 1926, cu puține zile înainte de instalare. Credem că așa a și fost rostită în fața credincioșilor. Manuscrisul respectiv l-am găsit, întâmplător, aproape miraculos, acum câteva luni, în arhiva personală a părintelui. E o profesiune de credință cu valențe profetice care s-au împlinit în mai puțin de 20 de ani. Entuziasmul tinereții și al începutului de drum în viață este dublat de o înțelegere matură, profundă și responsabilă a misiunii pastorale pe care și-a asumat-o.

Să facem un exercițiu de imaginație și să-l ascultăm pe tânărul

preot Augustin Pop, de 25 ani neîmpliniți, în vechea biserică din Mijloceni, plină de bunici și străbunicii noștri în frumoasele lor straie populare de sărbătoare, în acea duminică de 19 septembrie, 1926, în prezența Protopopului din Bistrița de atunci, Grigore Pletosu, și a parohului Elizeu Dan din Susenii Bârgăului, administrator. Cei doi preoți înaintați în vârstă i-au predat ștafeta tânărului care, atunci, era doar o promisiune.

„Predică la instalarea mea în Mijloceni:

Împărtășit fiind cu taina sfintei preoții, am venit a-mi ocupa oficiul preotesc și pastoral, dându-mi bine seama de slujba aceasta grea și frumoasă, mă prezint azi înaintea Dumneavoastră, iubiții mei creștini și viitorii parohieni. Văd în fețele Dumneavoastră dorul de a auzi cuvintele mele de salutare de bun venit și văd dorul de a privi în sufletul meu, ca să-mi cunoașteți puterile sufletești cu care voi să lucrez în via Domnului pentru mântuirea sufletelor Dumneavoastră, și pentru a vă alina acel dor vă răspund eu prin cuvintele Apostolului Pavel aste cuvinte când zice: «eu bucuros voi jertfi și mă voi jertfi chiar și pe mine pentru sufletele voastre. Căci recunosc în Voi pe fiii cei credincioși ai Sfintei Biserici care vă poartă grija și vă iubește. Eu sunt servul acestei Sfinte Biserici, căci ea m-a chemat aici prin glasul vostru, ca iubirea ei să o sădesc întru voi, să-i administrez Sfintele Taine, să-i îndeplinesc cu credință poruncile date spre bunăstarea voastră morală».

În acest moment sărbătoresc în care îmi încep slujba mea Vă salut în numele Mântuitorului Iisus Hristos și vă rog să ascultați cu luare aminte puținele mele cuvinte care vreau a vă spune.

Prin împărtășirea darului Mântuitorului Iisus Hristos am luat asupra mea o slujba care pretinde tărie și un zel neadormit. Și această grea muncă va fi de a întări în Voi credința, a cultiva în Voi simțămintele religioase și a ridica viața voastră morală până la gradul cel mai înalt posibil.

Slujba nu e ușoară, dar Mântuitorul, când a întemeiat Biserica,

a zis «cu Voi sunt până la sfârșitul veacurilor», iar cuvintele Tatălui Ceres,c care zice «slugă buna și credincioasă peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune, intra întru bucuria stăpânului Tău», îmi inspiră mie tărie și credință că ajutorul lui Dumnezeu va fi cu mine și mă vor povăzui cu credință întru credință întru împlinirea cu succes a datorințelor pentru care m-am angajat și la care mă obligă această sfântă slujbă.

Dar, ca activitatea mea pastorală să aibă rezultatul dorit, munca mea pentru mântuirea sufletelor voastre, trebuie să contribuiți și Dumneavoastră cu toată bunăvoința și cu inima curată. Iar cel ce nu va contribui va ajunge la cuvintele Apostolului Pavel «cel ce nu vrea să lucreze să nu muncească» (II Tes. 3, 10) adică cel ce în străduința de mântuire a sufletului său nu

lucrează, cel ce nu-și cultivă sufletul, acela să nu aștepte nici la grația, nici la binecuvântarea lui Dumnezeu și nici la fericirea veșnică nu să gândească, căci împărăția lui Dumnezeu numai acelora li se promite și li să dă cari să luptă pentru ea din toate puterile și cu inimă curată căci «cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu».

Voi fi tuturor părinte și voi învăța să iubiți pe Dumnezeu și să vă iubiți unii pe alții, voi îndemna spre bine, spre fapte creștinești, căci credința fără fapte este moarte, ca trupul fără suflet. De aceea să mă socotiți ca pe un trimis al lui Dumnezeu în mijlocul Vostru, ca să vă învăț a-L cunoaște și a-L sluji Lui. Socotiți-mă ca pe un păstor și învățător care am venit aici să vă învăț a cunoaște Evanghelia Domnului, cărarea mântuirii.

Arătându-vă datorințele mele, față în față le pun și ale Dumneavoastră pe cari, dacă le vom împlini cu sfințenie, ne vom ajuta unii pe alții, ne vom face vrednici de darul și binecuvântarea Domnului.

Și acum pe Domnul Dumnezeu cel cersesc să-L rugăm, cu inimă curată, ca să privească cu iubire spre noi, să trimită darurile Sale să putem spori în credință și fapte bune, să ne facem vrednici de împărăția cerurilor, pregătită pentru cei drepți de la începutul veacurilor.

Iar mie, Tată cersesc, dă-mi ajutorul cel sfânt ca, pe aceștia mai mici ai Tăi, pe care mi i-ai încredințat mie, să-i pot conduce la Tine, la viața de veci. Amin.”

¹ Vers din poezia „Nimica nu-i mai scurt ca viața”, din volumul Poezii de Traian Dorz,

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (noiembrie-decembrie 2021)

Marți, 16 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la ședința ARACIS de evaluare a Școlii Doctorale de la Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca și a rostit un cuvânt elogiativ al activității instituției de învățământ.

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca în parteneriat cu Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români - Filiala Cluj-Napoca, continuă tradiția de a organiza seri duhovnicești în Postul Nașterii Domnului. Seria întâlnirilor a debutat joi, 18 noiembrie 2021, iar primul invitat a fost Arhim. Melchisedec Ungureanu, starețul Mănăstirii de la Lupșa care a susținut conferința: *Calea pocăinței și mijloacele care înmulțesc harul*, în Aula Magna a Facultății.

În perioada 18-25 noiembrie 2021, Casa Culturală a Studenților din Petroșani a organizat Salonul Studențesc de Artă sacră. A participat Lect. univ. dr. Marius-Dan Ghenescu, coordonatorul Centrului de Creație și Cercetare Continuă Sfântul Evanghelist Luca și 16 studenți, masteranzi și absolvenți ai specializării Artă sacră. Vineri, 19 noiembrie 2021 a avut loc lansarea volumului *Coletul cu artă* semnat de Marius-Dan Ghenescu și Lavinia Hulea. Au luat cuvântul: Prof. univ. dr. ing. Sorin-Mihai Radu, rectorul Universității din Petroșani, Kacso-Doboly Izabella-Maria, secretar de stat în Ministerul Tineretului și Sportului, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și alți invitați.

Duminică, 21 noiembrie 2021, Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea a participat la o seară duhovnicească organizată de Parohia Tuturor Sfinților din Florești (Cetatea Fetei).

Luni, 22 noiembrie 2021, a avut loc la Suceava Simpozionul Național: *Moștenirea spirituală a Mitropolitului Petru Movilă în spațiul românesc – 375 de ani de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului Petru Movilă*, organizat de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților. **Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie a susținut comunicarea:** *„Mărturisirea de credință” a Sfântului Petru Movilă.*

Luni, 22 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a prezidat seara de film (*Numele trandafirului*) din Aula Mare a Facultății de Teologie Ortodoxă. A coordonat dezbaterile și a formulat concluziile întâlnirii.

Marți, 23 noiembrie 2021, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a susținut conferința *Post sau dietă?* pentru cercul studențesc pedagogic.

În seara zilei de marți, 23 noiembrie 2021, în Aula Magna a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a avut loc lansarea volumului colectiv *Biserica Ortodoxă și provocările viitorului* care conține 28 de lucrări și studii și constituie rezultatul unui amplu proiect de cercetare la care au luat parte ierarhi, teologi, cercetători și oameni de cultură din țară și din străinătate.

Au vorbit: Preasfințitul Părinte Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia (moderatorul evenimentului), Pr. prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Diac. lect. univ. dr. Răzvan Brudiu (Alba Iulia), și Dr. Gabriel-Alexandru Noje și Drd. Alexandra-Felicia Coroian-Georgiu.

Enumerăm titlurile câtorva studii: P. S. Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul: *„Sarcina mistică” a Teologiei ortodoxe și religiozitatea omului actual*; Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia și Drd. Alexandra-Felicia Coroian-Georgiu, *Ortodoxia în fața redefinirii „masculinului” și „femininului” (gestionarea identității de gen prin psihoterapie pastorală, în epoca derutelor identitare*; Lect. univ. dr. Mihail Mitrea, *Glissando - Biserica pe pragul unei lumi așteptând învierea*; Arhim. dr. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu, *Biserica viitorului și autobiografia spirituală*; Dr. Gabriel-Alexandru Noje: *Biserica Ortodoxă și provocările religiozității postmoderne.*

Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, prodecanul facultății noastre, a fost joi, 25 noiembrie 2021, invitatul Institutului STAR-UBB al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, în cadrul seriei de cursuri și prelegeri „Studium Generale”, găzduită de Turnul Croitorilor și a susținut prelegerea *Părinții Bisericii și oferta lor educațională: “Universitate” de tip world-class.*

Joi, 25 noiembrie 2021, Lect. univ. dr. Cristinel Iatan, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patrarchul” a Universității din București, a susținut conferința online cu titlul: *Textul Masoretic și Septuaginta - cele două Testamente Vechi prin care se descoperă Hristos*, organizată de ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă).

Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord a organizat în perioada 26-28 noiembrie 2021 o serie de manifestări cu ocazia Centenarului Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021). Evenimentele au avut loc în Parohia Ortodoxă Română „Nașterea Maicii Domnului”, din Copenhaga. Pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov a susținut, sâmbătă 27 noiembrie 2021, prelegerea cu tema: *Vârstele Mitropolitului Bartolomeu Anania.*

Duminică, 28 noiembrie 2021 a fost lansat albumul aniversar: *Viața Mitropolitului Bartolomeu în imagini* care îl are ca editor pe Părintele Bogdan Ivanov și care a apărut recent la Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca.

Marți, 30 noiembrie 2021, Corul de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu a dat răspunsurile liturgice la Catedrala Mitropolitană de ziua Sf. Apostol Andrei, ziua onomastică a IPS Părinte Mitropolit Andrei.

Semnalăm apariții editoriale:
- Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia. *Pastorația și filantropia creștină în vreme de pandemie: șansă, povară sau normalitate identitară*, Cluj-Napoca, Ed. Renașterea, 2021.

În perioada 1-6 decembrie 2021 a avut loc săptămâna Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, după următorul program:

- Miercuri, 2 decembrie 2021 Conferință online: Pr. Conf. univ. Dr. Radu Preda a susținut conferința online *Petre Țuțea. Un român de profesie*. Aceasta a fost urmată de vizionare de film: *Închisoarea îngerilor* (regizor: Frank Darabont). În rolurile principale: Tim Robins și Morgan Freeman.

- Joi, 2 decembrie 2021, „Sfântul Nicolae a venit!” - atelier de decorațiuni pentru sărbătorile de Crăciun. Au participat: Grupul de voluntari ai Facultății de Teologie și membrii Asociației „Chip și Asemănare”. A avut loc și Workshop-ul de mozaic susținut de Emanuel Jilinski. Domnul Jilinski este masterand al Facultății, secția Artă Sacră – conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale. La workshop au participat Părintele Decan Teofil Tia, alături de profesorii, studenții și masteranzii de la specializarea Artă Sacră, precum și alți studenți doritori ai facultății. Cei prezenți au avut ocazia să afle mai multe informații despre arta mozaicului, dar și să pună în practică cele învățate.

În aceeași zi, Arhid. lect. univ. dr. Adrian Sorin Mihalache, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași a susținut conferința online *Fake news, teorii ale conspirației, influența invizibilă: recomandări filocalice cu valențe terapeutice și edificatoare.*

- Vineri, 3 decembrie 2021, a avea loc vernisajul expoziției „Atelier” (expoziție cu lucrările studenților). A prezentat: Prof. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean și a expoziției de icoane în tehnica „email” pe cupru și oțel, realizate de artista Anastasia Vdovkina. A prezentat Pr. conf. univ. dr. Ioan Bizău. Curator: Conf. univ. dr. Claudia-Cosmina Trif.

Au fost lansate două cărți:
* IOAN BUNEA, *Viața și activitatea fericitului Augustin*, teză de licență (1932). Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru. Moderator: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu

* Pr. lect. univ. dr. PAUL SILADI, *Eroismul cotidian. Eseuri despre viața creștină*. Au prezentat: Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea și Pr. Dorel Gălan de la Parohia „Sfântul Gheorghe” din cartierul Grigorescu (Cluj-Napoca).

- Sâmbătă, 4 decembrie 2021, Centrul de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca” a prezentat proiectul expozițional „Ekphrasis”. Coordonator: Lect. univ. Dr. Marius-Dan Ghenescu.

- Duminică, 5 decembrie 2021 a fost săvârșită Vecernia la Catedrala Mitropolitană. A slujit ÎPS Andrei Andreicuț care a susținut o cateheză.

- Luni, 6 decembrie 2021, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul au oficiat, în capela facultății cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” Sfânta Liturghie, înconjuțați de un sobor de părinți profesori și diaconi, în frunte cu decanul instituției de învățământ teologic, arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

După citirea pericopei evanghelice, Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de învățătură, vorbindu-le studenților prezenți pe tema „Ce așteaptă poporul de la preot, de la misionarul Domnului Iisus Hristos?”

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Facultății, dirijat de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu.

La final, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul facultății, a rostit un cuvânt duhovnicesc și a mulțumit ierarhilor pentru binecuvântare și prezență. În semn de prețuire și recunoștință, IPS Părinte Andrei a primit în dar o icoană cu Sfântul Proroc Ioan Botezătorul, iar PS Părinte Benedict o icoană cu Sfântul Mare Mucenic Mina. Ambele icoane au fost realizate de studenții de la specializarea Artă Sacră.

În cursul serii a avut loc sesiunea festivă în cinstea profesorilor Facultății ieșiți la pensie: *Elogiu Seniorilor*. A fost săvârșită, în capela instituției o slujbă de Te Deum, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, a Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul, a profesorilor și studenților facultății, precum și a altor invitați. La finalul slujbei, Părintele Mitropolit Andrei i-a felicitat pe cei șapte profesori care s-au pensionat recent (Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta, Prof. univ. dr. Constantin Măruțoiu, Pr. conf. univ. dr. Ioan Bizău și Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Șanta) și a vorbit despre importanța și rolul seniorilor în societate.

Cele șapte cadre didactice emerite au rostit câte un scurt cuvânt.

Evenimentul a fost moderat și prezentat de Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul instituției, care, din partea facultății, le-a oferit un dar simbolic și un buchet de flori.

În continuare, în Aula facultății, a avut loc lansarea volumului aniversar *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021) Compendiu*, coordonat de Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru. Acesta a apărut printr-o colaborare a Editurii Renașterea cu Editura Presa Universitară Clujeană. Au luat cuvântul și au prezentat noua apariție editorială: Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Prof. univ. dr. Ioan Bolovan, membru corespondent al Academiei Române și director al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române - Filiala Cluj-Napoca; Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, și Prof. univ. dr. Șerban Turcuș (Facultatea de Istorie și Filosofie din Cluj-Napoca).

Seara s-a încheiat cu alocuțiunea Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul.

ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă) a organizat on line, joi, 2 decembrie 2021, conferința online cu titlul *Unitate în Unul Dumnezeu. O perspectivă biblică asupra prezentului* susținută de Pr. lect. univ. dr. Cătălin Vatamanu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca în colaborare cu Mănăstirea Dobric, sub patronajul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului a inaugurat în data de 9 decembrie 2021, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Proiectul de cercetare biblică - nouetamentară Sf. Luca - Apostol, istoric și evanghelist (inițiator și coordonator Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană). Au fost susținute următoarele referate: Pr. conf. univ. dr. Alexandru Moldovan, *Teme teologice în scrierile Sf. Evanghelist Luca: astăzi, umplerea de Duh Sfânt, uimirea etc.*; Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, *Sf. Luca model de ucenic apostolic*; Arhid. lect. univ. dr. Olimpiu Nicolae Benea, *Prezența medicului Luca în valea Lycusului. O posibilă abordare a autenticității Epistolei către Coloseni*; Pr. drd. Andrei Zlăvog, *Orbirea lui Saul din Tars. O perspectivă teologică asupra textului F. Ap 9,8-9,18*; Protos. drd. Siluan Farcaș, *Preoția sacramentală a Bisericii în*

lumina cuvântării din Milet (Fap 20,28); Masterand Ionuț Suciu, Cei 70 de ucenici ai Mântuitorului, Apostolatul în Noul Testament; Pr. drd. Paul Ziman, Dezinteresul material al Sfântului Pavel exprimat în cuvântarea din Milet. O perspectivă misionară lucanică Fap 20,33-25; Pr. drd. Flaviu Fleșer, Iubire și empatie în Pilda Samarineanului milostiv Lc 10, 25-37; Pr. drd. Raul Glodean, Paradigma supunerii față de autoritatea romană în viziunea paulină Rom 13,1-7; Diac. drd. Stelian Martiș, Apostolul Petru între mărturisire și apostazie. O perspectivă lucanică; Pr. drd. Andrei Gavriș, Reciprocitate și cinstire în cultul public creștin din Corint. O abordare exegetică I Cor 10-11; Drd. Daniel Fărcaș, Botezul cu Duhul Sfânt în mărturia lui Ioan Botezătorul. O perspectivă ioaneică.

*

ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă) a organizat on line, joi, 9 decembrie 2021, conferința online cu titlul: *Tetraevangheliarul grecesc de la Muzeul Olteniei din Craiova: o analiză istorico-biblică* susținută de Pr. lect. univ. dr. Ion Reșceanu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova.

*

Sâmbătă, 11 decembrie 2021, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca s-a desfășurat ediția a X-a a Festivalul de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”.

*

Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români - Filiala Cluj-Napoca a organizat, în perioada 12-19 decembrie 2021, la biserica din Campusul studențesc „Hașdeu” expoziția de icoane și miniaturi bizantine *Lumina din adânc*. Vernisajul a avut loc în seara zilei de Duminică, 12 decembrie 2021 Au fost invitați: Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul și Arhid. dr. Nicolae Bradu Bălan. Au expus studenși și absolvenți ai specializării Artă sacră: Magda Babău, Ana-Maria Bărbușiu, Florina Beganu, Maria Costa, Karina Herinean, Andra Iliescu, Tomoteea-Teodora Marin, Cristina-Maria Silaghi, Iustina Mălai, Flaviu Mureșan.

*

Sâmbătă, 11 decembrie 2021, la sediul Asociației Tinerilor Ortodocși Români din orașul Jibou, Pr. lect. univ. dr. Paul Siladi a susținut conferința: *Eroismul cotidian*.

*

Duminică, 12 decembrie 2021, Corul bărbătesc al facultății, Grupul vocal „Sfânta Cassia” și Grupul coral „Oremus” (dirijori: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu și Andreea Mureșan) au susținut un concertul de colinde la Catedrala Mitropolitană. În program au fost colinde de: Dan Variu, Nicu Moldoveanu, Timotei Popovici, Șerban Marcu, Sabin Drăgoi, George Breazu, Gelu Stratulat, precum și colinde tradiționale. După concert, profesorii Facultății de Teologie Ortodoxă în frunte cu Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul instituției, i-au colindat pe cei doi ierarhi ai Arhiepiscopiei Clujului, la Reședința Mitropolitană.

*

Marți, 14 decembrie 2021, a avut loc în Aula facultății, Festivalul-concurs de colinde și obiceiuri de Crăciun *Mare-i seara, de-astă seară!* Cu participarea studenților celor patru ani de studii ai facultății, în prezența PS Părinte Episcop-vicar Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul și a Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia. Coordonatori: anul I - Savir Olar, anul II - Vlad Sărmaș, anul III - Ștefan Șandor, anul IV - Alexandru Plian, Grupul vocal „Sfânta Cassia” - Andreea Mureșan.

Din juriu au făcut parte: Prof. univ. dr. Ioan Bocșa (Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca și coordonator al Ansamblului de Muzică Tradițională Românească „Icoane”), Lect. univ. dr. Alina Stan (Academa Națională de Muzică „Gheorghe Dima”), și domnul Sergiu Stanciu (dirijor al Corului Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca).

În urma deliberărilor, pe locul I s-au clasat Grupurile anilor IV și II, pe locul II: Grupul vocal „Sfânta Cassia” și Grupul anului III, iar pe locul III: Grupul anului I.

La final, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul a

rostit un scurt cuvânt duhovnicesc și i-a felicitat pe participanți. De asemenea, a transmis cuvântul de binecuvântare al IPS Părinte Mitropolit Andrei.

Festivalul-concurs, ajuns la a II-a ediție, a fost organizat cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, la inițiativa Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și cu implicarea Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu.

*

ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă) a organizat on line, marți, 14 decembrie 2021, conferința online cu titlul: *Neagoe Basarab - 500 de ani de la intrarea sa în Împărăția veșnică. Model de semănare a Scripturii*.

Au susținut comunicări: - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, *Dinamica Cuvântului veșnic reflectată în scrierile/ghidurile întrupării lui;* - Arhim. dr. Maxim (Marius-Iuliu) Morariu (Centrul de Cercetare „Ioan Lupaș”), *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie - o retrospectivă istoriografică;* - Pr. lect. univ. dr. Ion Reșceanu, *Monarhia de drept divin după Cărțile Regilor în Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie;* - Pr. lect. univ. dr. Cătălin Vatamanu, *Modelul biblic al autorității smerite pentru Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie;* - Diac. conf. univ. dr. Alexandru Mihăilă (Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” a Universității din București), *Învățăturile lui Amenmope și Cartea Proverbelor;* - Diac. dr. Iosif Stancovici (cadru didactic asociat Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara), *Învățăturile bătrânului Tobit către fiul său Tobie (Tob 4).* Moderator a fost Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa.

*

În seara zilei de marți, 14 decembrie 2021, la Muzeul Mitropoliei Clujului a fost lansat volumul *Povestiri biblice*, semnat de scriitorul clujean Ioan Ciorca, apărut recent la Editura Ecou Transilvan. Între cei care au prezentat cartea a fost Pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov, pefaătorul ei.

*

Cu binecuvântarea Preasfințitului Iustin, Episcopul Ortodox al Maramureșului și Sătmărlui, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a susținut miercuri, 15 decembrie 2021, o conferință cu tema: *Altar, Sfânt Altar, Sfântă Cruce și Hristos - re-verticalizarea omului și a creației sau despre a crește pe pământ ca și în cer*. Conferința a fost susținută în cadrul ședințelor administrative ale Protopopiatului Lăpuș.

*

În perioada 7-16 decembrie 2021, în calitate de visiting professor invitat de Facultatea de Teologie Evanghelică de la u Augustana din Neuendettelsau - Germania Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran” a predat patru cursuri studenților acestei facultății: Perioada liturgică a Postului Crăciunului în spiritualitatea ortodoxă, Teologia colindelor de Crăciun și două cursuri practice cu Ansamblul coral al facultății. În acest context Pr. prof. a avut întâlniri oficiale cu conducerea universității, prin care s-au întărit și parafat relațiile de colaborare la nivel doctoral între cele două instituții partenere.

*

ROOTS (Romanian Orthodox Old Testament Studies - Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă) a organizat on line, joi, 16 decembrie 2021, conferința online cu titlul: *Despre curiozitate și cunoașterea lui Dumnezeu* susținută de Pr. lect. univ. dr. Cezar Hârlăoanu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

*

Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul facultății împreună cu Pr. secretar-șef Cosmin-Vasile Trif și grupul coral „Oremus”, dirijat de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu, l-au colindat în data de 18 decembrie 2021, pe Rectorul Universității „Babeș-Bolyai”, Prof. univ. dr. Daniel David. Grupul de colindători a fost întâmpinat de domnul rector, alături de prorectorii și personalul administrativ al Rectoratului.

*

Duminică seara, 19 decembrie 2021, după slujba Vecerniei, a avut loc concertul de colinde al corului Catedralei Mitropolitane, di-

rijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Sergiu Stanciu. Din program au făcut parte colinde tradiționale, prelucrări corale și lucrări semnate de Dan Variu, Nicolae Lungu, Tiberiu Brediceanu, Vasile Stanciu, Iulian Cârstoiu, Valentin Teodorian, Ion Runcu și Vasile Popovici. Concertul de anul acesta a fost dedicat Episcopului Nicolae Ivan, ctitorul Catedralei, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la alegerea și întronizarea sa ca prim întâistătător al reînființatei Eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului.

*

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, Biblioteca Județeană „George Coșbuc” Bistrița-Năsăud și Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a organizat în data de 20 decembrie 2021, în Sala de conferințe „Gavril Scridon” a Bibliotecii Județene din Bistrița, evenimentul: *Rotonda Bartolomeu Valeriu Anania 100 de ani de la naștere*.

Au participat Înaltpreasfințit Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta, Pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov.

A avut loc prezentarea cărților: PS Macarie Drăgoi, *Amintiri la capătul dorului. 10 ani cu mitropolitul meu Bartolomeu Anania*, Ed. Polirom, Iași, 2021, *Viața Mitropolitului Bartolomeu Anania în imagini*, editor: Pr. Bogan Ivanov, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2021), Nicoleta Pălimaru, *Întâlniri cu IPS Bartolomeu Anania. Pagini de jurnal (1992-1998)*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2021, Mircea Gelu Buta, *Moștenirea unui arhiereu*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021, Andrei Coroian, *Binecuvântări lăsate de Mitropolitul Bartolomeu Anania*, Ed. Lumea Credinței, București, 2021, Dumitru Cobzaru, *Bătrânul cărturar și tânărul Mitropolit: Bartolomeu Valeriu Anania*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021, *Centenarul Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)*, editor Pr. Iustin Tira, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021, Onufrie Vințeler, *Întâlniri cu Mitropolitul Bartolomeu*, Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2021, Constantin Cubleşan, *Bartolomeu Valeriu Anania cărturarul*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2021.

Au fost prezentate și revistele *Tabor* și *Mișcarea Literară*.

*

Marți, 21 decembrie 2021, la Centrul de Cultură Urbană „Casino”, din Cluj-Napoca a avut loc un concert caritabil de colinde. Evenimentul a fost organizat de Fundația „Transilvania Leaders” (Cluj-Napoca). Au cântat: Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica”, al Facultății de Teologie Ortodoxă dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, și Corala Congregației Surorilor Maicii Domnului, din cadrul Bisericii Greco-Catolice-dirijor Sr. Dominica. A participat Înaltpreasfințit Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

*

Joi, 23 decembrie 2021, în Sala de conferințe „Gavril Scridon” a Bibliotecii Județene din Bistrița, a avut loc evenimentul: *Cărțile, pâinea și vinul (ediția a V-a). Memorial Arhiepiscopul Iustinian - 100, Ioan Alexandru - 80*. Invitatul ediției a fost Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul. A avut loc lansarea cărții *Brațele părintești*, ce-l are ca autor.

*

În ziua Praznicului Nașterii Domnului, 25 decembrie 2021, Preasfințitul Părinte Petroniu Episcopul Sălajului a acordat Pr. prof. univ. dr. Gabriel-Viorel Gărdan, Crucea Sălăjană, cea mai înaltă distincție bisericească a Episcopiei Sălajului, în semn de apreciere pentru bogata sa activitate.

*

Miercuri, 29 decembrie 2021, în biserica cu hramul „Sfânta Treime” din localitatea Topa Mică, județul Cluj, poetul Ioan Alexandru a fost evocat la împlinirea a 80 de ani de la nașterea sa. Evenimentul a fost precedat de slujba Parasutului oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Despre personalitatea marelui poet creștin au vorbit: Părintele Mitropolit Andrei, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, poetul Nicolae Băciuș, directorul Direcției Județene pentru Cultură Mureș și Pr. Ioan Pinteă, directorul Bibliotecii Județene „George Coșbuc” din Bistrița.

Dr. Dacian But-Căpușan

† **BENEDICT Bistrițeanul****EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI****Decembrie 2021****1 decembrie**

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

În Filia Satu Lung a Parohiei Pădureni, Protopopiatul Cluj I, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Maria Silaghi. Rostește un cuvânt de mângâiere.

2 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la biserica studenților din complexul studențesc Hașdeu. La solicitarea ÎPS Părinte Mitropolit Iosif și cu binecuvântarea ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, îl hirotonește diacon pe teologul Bogdan Constantin Dincă, viitor preot în Parohia Ortodoxă Română din Lugano (Elveția). Rostește la finalul slujbei un scurt cuvânt de învățătură.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

3 decembrie

La Muzeul Mitropoliei înregistrează emisiunea „Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi” – Trinitas TV.

Program de audiențe.

Participă în mediul online la conferința internațională „Revelația dumnezeiască în lumea contemporană”, organizată de Institutul ortodox de cercetare Sfântul Ioan Gură de Aur („St. John Chrysostom Orthodox Research Institute”). Susține materialul intitulat „Conceptul de revelație în scrierile Sfântului Isaac Sirul”.

4 decembrie

Face un scurt pelerinaj la Mănaștirea Prislop (jud. Hunedoara).

Seara, slujește Vecernia cu Litie și Utrenia la Mănaștirea Mihai-Vodă din Protopopiatul Turda. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

5 decembrie

În Duminica a XXVII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Someșul Rece, sărbătorind cu anticipație hramul bisericii, pe Sfântul Ierarh Nicolae. În predica rostită după citirea pericopei Evanghelice, îi îndeamnă pe credincioși să se bucure atunci când aproapele traversează momente de prosperitate, luptând cu sentimentul invidiei și al răutății. Oferă distincția Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru clerici Părintelui paroh Elefterie Ștefăniță și diplome de aleasă cinstire atât Consiliului parohial, cât și Comitetului parohial.

Seara, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Cluj-Napoca, slujește Vecernia Mare, rostește un scurt cuvânt de învățătură și asistă la concertul coralei Armonia din Constanța.

6 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Nicolae, slujește alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei la Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, cu ocazia hramului.

Seara, alături de Părintele Mitropolit Andrei, asistă la slujba de Te-Deum oficiată în Paraclisul Facultății de Teologie, apoi în aula aceleiași instituții de învățământ participă la evenimentul „Elogiul Seniorilor”, în cadrul căruia are loc lansarea volumului „Istoricul Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021) - Compendiu”. Rostește un cuvânt omagial.

11 decembrie

În aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, participă la Festivalul-Centenar de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”, ediția a X-a.

12 decembrie

În Duminica a XXVIII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie la Mănaștirea Strâmba, Protopopiatul Bistrița, prăznind pe Sfântul Ierarh Spiridon al Trimitunde, ocrotitorul așezământului monahal.

După-masa, în demisolul bisericii din complexul studențesc

Hașdeu, participă la vernisajul expoziției tinerilor pictori iconari „Lumina din adânc”. Rostește un scurt cuvânt despre importanța icoanei, ca model și chip pentru restaurarea omului și a lumii.

În aceeași biserică, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de folos duhovnicesc.

Alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, primește grupul de colindători format din studenții și profesorii Facultății de Teologie Ortodoxă la reședința arhiepiscopală.

13 decembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

În biserica parohială din Cornești din Protopopiatul Huedin, participă la concertul de colinde „Așterne Doamne pe pământ...”.

Primește un grup de colindători la reședința episcopală.

14 decembrie

La reședința episcopală primește grupuri de colindători. În aula Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, alături de Maestru Ioan Bocșa, participă la Festivalul concurs de colinde și obiceiuri de Crăciun „Mare-i seara de-astă seară”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește un grup de colindători la reședința episcopală.

15 decembrie

Program de audiențe la birou.

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală.

16 decembrie

În Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod.

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu soborul slujitor la Sfânta Liturghie din prima zi de Crăciun a anului 2021, Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Mănăstur, Cluj-Napoca.

17 decembrie

Participă la slujba de Te Deum pentru ziua onomastică a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel în sala Europa Christiana a Palatului Patriarhiei, apoi la ședința solemnă a Sfântului Sinod dedicată „Anului omagial al pastorației românilor din afara României și Anului comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul”.

18 decembrie

Slujește Sfânta Liturghie și predică la Mănaștirea Cormaia din Protopopiatul Năsăud. La final, oficiază slujba Parastasului pentru stavrofora Ecaterina Ghiran, fosta stareță a acestei mănăstiri.

19 decembrie

În Duminica dinaintea Nașterii Domnului, cu binecuvântarea PS Petroniu, Episcopul Sălajului, săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Sfântul Mare Mucenic Pantelimon din Șimleu Silvaniei, Episcopia Sălajului. Rostește predica.

Seara, alături de ÎPS Părinte Mitropolit, la reședința mitropolitană primește la colindat corul Catedralei Mitropolitane.

20 decembrie

În biserica Mănăstirii Salva din Protopopiatul Năsăud, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, monahia Eufimia Sava, viețuitoare în obștea acestei mănăstiri. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La Teatrul Național din Cluj-Napoca, participă la concertul vocal-instrumental „Împreună de Crăciun”.

21 decembrie

La Școala de agenți de poliție „Septimiu Mureșan” din Cluj-Napoca, participă la jurământul elevilor admiși în unitatea de învățământ. Rostește o rugăciune de pecetluire a jurământului. Primește grupuri de colindători la reședința episcopală.

22 decembrie

Program de audiențe la birou.

La reședința episcopală primește grupuri de colindători. În studioul Radio Renașterea înregistrează o emisiune dedicată PS Părinte Vasile Flueraș, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului trecut la Domnul.

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie.

23 decembrie

În municipiul Bistrița, la Biblioteca Județeană George Coșbuc, participă la evenimentul „Cărțile, pâinea și vinul (ediția a V-a). Memorial: Arhiepiscopul Justinian – 100, Ioan Alexandru – 80”. În cadrul acestui eveniment se prezintă și se lansează volumul „Brațele părintești”, semnat de Preasfinția Sa. Rostește un cuvânt festiv.

La reședința episcopală primește grupuri de colindători.

24 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală. În ajun de Crăciun, săvârșește Vecernia unită cu Liturghia Sfântului Vasile cel Mare în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăstur. La final, rostește un scurt cuvânt de învățătură cu referire la importanța de a fi împreună „magi și păstori”, bogați și săraci, educați și mai puțin educați, la ieslea Betleemului unde Pruncul Hristos ne primește pe toți cu îmbrățișarea Lui.

25 decembrie

În prima zi de Crăciun, într-un sobor de preoți și diaconi, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăstur. După Evanghelie, se citește pastorală „Domnul Iisus Hristos emigrant”, trimisă de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei în toată Eparhia, iar la final Preasfinția Sa transmite un cuvânt de felicitare cu ocazia sărbătorilor de Crăciun.

26 decembrie

A doua zi de Crăciun, în Municipiul Deva, județul Hunedoara, este prezent la întronizarea PS Părinte Nestor, noul episcop al Devei și Hunedoarei. Slujește Sfânta Liturghie

alături de ierarhii prezenți, în frunte cu ÎPS Părinte Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

27 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Arhidiacon Ștefan, întâiul mucenic, în sobor de preoți și diaconi, săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește predica. Hirotonește diacon pe teologul Ionuț Zosin Jula, viitor preot al Parohiei Tiocu de Jos din Protopopiatul Gherla.

28-30 decembrie

Face vizită la Mănaștirea Cormaia din Protopopiatul Năsăud. Participă la slujbele oficiate după rânduiala monahală.

În ziua de 30 decembrie săvârșește Sfânta Liturghie și o slujbă de pomenire pentru PS Părinte Vasile Flueraș, în ziua când ar fi împlinit 73 de ani.

La Centrul de tineret Ioan Bunea din Sângeorz-Băi vizitează tinerii prezenți în tabără, rostește o scurtă meditație și răspunde la întrebările adresate de ei.

31 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la Mănaștirea Cormaia. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

Seara, slujește Vecernia cu Litie la Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește o cuvântare ocazională.

La trecerea dintre ani, oficiază slujba de Te Deum și rostește un scurt cuvânt festiv în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăstur.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, secretar de cabinet

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herțiene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2021

1 Decembrie

Cu prilejul Zilei Naționale a României, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în prezența oficialităților civile și militare, județene și locale, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Piața „Mihai Viteazul” din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul cultural și militar, organizat cu prilejul Zilei Naționale a României.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Ilie și Lazăr” de la Cristorel, protopopiatul Cluj I. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Primește la reședință grupul de colindători ai Asociației Creștinilor Ortodocși Români, filiala Baia-Mare. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

2 decembrie

La Muzeul Mitropoliei de la demisolul catedralei, înregistrează o emisiune, dedicată sărbătorii Nașterii Domnului, pentru postul TV Trinitas.

În Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (paroh Pr. Cons. Cristian Baci și preot slujitor Florin-Cătălin Ghiț), participă la Masa Rotundă organizată cu prilejul împlinirii a 100 ani de la întronizarea primului episcop al reînființatei Eparhii a Clujului, în persoana Episcopului Nicolae Ivan, precum și la momentul festiv al lansării volumului *Biserica din Deal* a protopopului Florea Mureșan, reeditat, în ediție critică, în colaborarea cu Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române, filiala Cluj. Rostește o alocuțiune. Conferă domnului academician Prof. Univ. Dr. Vasile Pușcas, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

3 decembrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La sediul Radio Cluj, realizează un interviu pentru programul „Duminica împreună”.

4 Decembrie (Sfânta Mare Muceniță Varvara)

Cu prilejul hramului, în biserica din salina de la Ocna-Dej, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă domnului director, Alin Ioan Sălățioan, Ordinul „Mihai Vodă”.

La Mănăstirea „Înălțarea Sfintei Cruci” de la Cășiel, protopopiatul Dej, o felicită pe maica stareță Varvara Georgiu, cu prilejul zilei onomastice. Oficiază o scurtă slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

5 decembrie

Cu prilejul împlinirii a 100 ani de la întronizarea Episcopului Nicolae Ivan, ca întâiul ierarh a reînființatei eparhii a Clujului, în Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (paroh Pr. Cons. Cristian Baci și preot slujitor Florin-Cătălin Ghiț), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom pe părintele Florin-Cătălin Ghiț. Acordă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului academician Răzvan Theodorescu, iar doamnei arhitect Oana Astaluș-Munteanu îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Îi primește la reședință pe membrii Coralei „Armonia” din Constanța, veniți pentru a-l colinda. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

6 Decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae)

Cu prilejul hramului, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, în capela Facultății de Teologie (slujitor: Ierom. Grigore Foltiș), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În aula mare a Facultății de Teologie, la ceas de seară, participă la evenimentul „Elogiul Seniorilor” și la momentul festiv al lansării volumului „Istoricul Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921 - 2021) Compendiu”, coordonat de Pr. Prof. Alexandru Moraru. Asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Îi felicită pe Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Moraru, Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. Prof. Univ. Dr. Valer Bel, Prof. Univ. Dr. Mircea Gelu Buta, Prof. Univ. Dr. Constantin Măruțoiu, Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan Bizău, Pr. Lect. Univ. Dr. Gheorghe Șanta, pensionați în ultimii doi ani.

7 decembrie

În sala de ședințe a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Mociu I (protopopiatul Cluj I), Cociu (protopopiatul Beclean), Sigmir (protopopiatul Bistrița) și Gherla II.

8 decembrie

În Biserica „Nașterea Domnului” din cartierul clujean Gheorgheni (parohi: Pr. Cons. Cornel Coprean și Pr. Călin Ciprian Talos), în prezența câtorva familii tinere ce s-au cununat religios în Cluj-Napoca în anul 2021, oficiază o slujbă de Te-Deum, rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la un scurt concert de colinde susținut de Cvartetul Synavlia. Evenimentul a fost organizat de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj II.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de Părinți slujitori, cu prilejul oficierei Dumnezeieștii Liturghii în Biserica „Sfântul Apostol și Evanghelist Matei” și „Duminica Tuturor Sfinților Români” din cartierul clujean Mănăstur, 12 decembrie, 2021.

9 decembrie

La Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean, participă la inaugurarea Proiectului de cercetare biblică noutestamentară „Sfântul Luca – Apostol, istoric și evanghelist” (coordonator: Pr. Prof. Stelian Tofană), organizat de Mănăstirea Dobric, în colaborare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare.

În biserica mănăstirii de la Dobric, primește colindătorii grupului „Miorița” de la Liceul Tehnologic „Ion Căian Românul” din Căianu Mic. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În capela mortuară de la demisolul bisericii mari din Feldru, protopopiatul Năsăud (parohi: Pr. Ioan Clapa și Pr. Grigore Toader), oficiază slujba înmormântării adormitului într-un Domnul, Vasile Iloaie, fratele Arhimandritului Paisie, starețul Mănăstirii „Sfântul Proroc Ilie” de la Nușeni. Rostește un cuvânt de mângâiere.

10 decembrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Samuel Cristea), oficiază o slujbă de Te-Deum în prezența membrilor Societății femeilor ortodoxe, filiala Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

11 decembrie

În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, asistă la cea de-a X-a ediție a Festivalului de colinde „Episcop Nicolae Ivan”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

12 decembrie

Săvârșește slujba de sfințire a Bisericii „Sfântul Apostol și Evanghelist Matei” și „Duminica Tuturor Sfinților Români” din cartierul clujean Mănăstur (parohi: Pr. Mircea-Marian Andreica și Pr. Marin Cotețiu). Rostește un cuvânt de felicitare.

În Biserica nou sfințită, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom stavrofor pe părințele paroh Mircea-Marian Andreica. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Ioan Sora și doamnei Livia Călția. Conferă domnilor Vasile Costea, Ion Harpa, Ioan Pojar, Valer Uțiu și Ionel Vac, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” domnilor Petru Berbec, Ioan Cocan, Ioan Mândru, Ioan Buzea și Gheorghe Gozman-Pop. Conferă doamnelor Viorica Feier, Livia Chiorean, Mariana David și domnului Leontin Pușcas, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Hirotesește într-un duhovnic pe PC Pr. Horațiu Pogăcean de la parohia Buru, protopopiatul Turda și pe PC Pr. Florin-Ionuț Mărginean de la capela din Cimitirul Eparhial „Sfântul Lazăr” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca.

Asistă la concertul de colinde susținut în Catedrala Mitropolitană de Corul Bărbătesc al Facultății de Teologie și Grupul Coral „Oremus”, dirijate de Arhid. Lect. Univ. Dr. Daniel Mocanu, precum și de Grupul Vocal de Fete „Sfânta Cassia” din cadrul Facultății de

Teologie, coordonat de Andreea Mureșan, absolventă de Teologie și studentă la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de felicitare.

13 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și asistă la concertul de colinde susținut de Corul Colegiului Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. Prof. Petru Stanciu. Rostește un cuvânt de felicitare.

14 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica din cartierul Bărbănt al municipiului Alba Iulia, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului într-un Domnul, preot Ioan Țărău, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului.

15 decembrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

16 decembrie

În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhal din București, asistă la slujba de Te-Deum și participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezidată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

17 Decembrie (Sfântul Prooroc Daniel)

La sediul TV Trinitas din București, acordă un interviu dedicat sărbătorii Sfântului Prooroc Daniel, cu referire la sărbătorirea onomasticii Preafericirii Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

În foaierea Palatului Patriarhal din București, asistă la slujba de Te-Deum oficiată cu prilejul sărbătoririi zilei onomastice a Preafericitului părinte Patriarh Daniel.

În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhal, sub președinția Părintelui Patriarh Daniel, participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, dedicată „Anului Omagial al pastorației românilor din afara Româ-

niei” și „Anului Comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

18 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba Vecerniei și la Concertul extraordinar de colinde „Crăciunul, Taină și Minune” susținut de Corul Academic „Byzantion” din Iași, condus de Lect. Univ. Dr. Adrian Sîrbu, organizat de Protosinghelul Natanael Zafirache. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului dirijor Adrian Sîrbu, iar Ordinul „Mihai Vodă” îl conferă protopsaltului Marian Netea, membru al corului.

19 decembrie

În cartierul clujean Făget, oficiază slujba de sfințire a icoanelor, pictate în tehnica mozaic, de pe pereții exteriori ai bisericii parohiale. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din cartierul clujean Făget (paroh: Pr. Petru Călin Cotărlă), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe seama Bisericii „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Cluj-Napoca, pe teologul Călin Ionel Koblicska.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Asistă la concertul de colinde susținut de Corala Catedralei, condusă de Pr. Prof. Vasile Stanciu și de domnul Sergiu Stanciu. Rostește un cuvânt de felicitare.

20 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Biblioteca Județeană „George Coșbuc” din Bistrița (director: Pr. Ioan Pinte), în sala de conferințe „Gavril Scridon”, participă la manifestarea organizată cu prilejul Centenarului Bartolomeu Anania, intitulată „Rotonda Bartolomeu Valeriu Anania – 100 de ani de la naștere”, în cadrul căreia au fost lansate o serie de publicații apărute cu acest prilej: „Amintiri la capătul dorului. 10 ani cu mitropolitul meu Bartolomeu Anania” a Preasfinției Sale Macarie Drăgoi, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, „Viața Mitropolitului Bartolomeu Anania în imagini”, editată de Pr. Bogdan Ivanov, „Întâlniri cu ÎPS Bartolomeu Anania. Pagini de jurnal (1992 - 1998), a Nicolettei Pălimaru, „Moștenirea unui arhieru” a lui Mircea Gelu Buta, „Bătrânul cărturar și tânărul Mitropolit: Bartolomeu Anania” a Arhimandritului Dumitru Cobzaru, „Centenarul Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921 - 2021), îngrijită de Pr. Vicar Iustin Tira, „Întâlniri cu Mitropolitul Bartolomeu” a lui Onufrie Vințeler, „Bartolomeu Valeriu Anania cărturarul” a lui Constantin Cubleşan, precum și a revistelor „Tabor” și „Mișcarea Literară”. Rostește un cuvânt evocator.

Asistă la recitalul de colinde „Deasupra plutirii...” susținut de maicile de la Mănăstirea „Izvorul Tămăduirii” de la Salva, la Biblioteca Județeană „George Coșbuc” din Bistrița. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean (paroh: Pr. Claudiu Doru Zinveliu), asistă la cea de-a X-a ediție a Festivalului de colinde „Cete de îngeri coboară”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 decembrie

Îi vizitează pe elevii din clasele 0 – 8 de la Colegiul Național „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca și pe copilașii de la Grădinița „Sfântul Stelian”, pentru a le oferi daruri de Crăciun și a fi colindat de aceștia. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Manci, directorul Seminarului Teologic.

În Cimitirul Eroilor de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca, oficiază slujba Parastasului pentru eroii Revoluției Române. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Grigore Cerceș de la Centrul Eparhial.

În clădirea „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, asistă la concertul caritabil de colinde pentru copii internați la secția de oncologie pediatrică a Institutului Oncologic din Cluj-Napoca, organizat de Fundația „Transilvania Leaders”. Rostește un cuvânt

duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica Reformată de pe strada Kogălniceanu din Cluj-Napoca, asistă la tradiționalul concert de colinde, susținut de Corul Seminarului Teologic Ortodox și Corul Liceului Reformat. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Manci, directorul Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

22 decembrie

Prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea postului de preot la parohia Lechința, protopopiatul Beclean.

În curtea Centrului Eparhial, împarte daruri familiilor nevoiaș aflate în atenția sectorului misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul consilier Liciu Câmpean.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

23 decembrie

Prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Posmuș (protopopiatul Bistrița), Țagu (protopopiatul Beclean), Sâmbieni și Tiocu de Jos (protopopiatul Gherla).

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, înconjurat de PS Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului, și PS Timotei Sătmăreanul, Episcop-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului, la finalul Sfintei Liturghii săvârșite cu prilejul împlinirii a 5 ani de la întronizarea Preasfințitului Părinte Iustin în demnitatea de titular al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, în Catedrala Episcopală din Baia-Mare, 27 decembrie (A treia Zi de Crăciun) 2021.

24 Decembrie (Ajunul Crăciunului)

În comunitățile de rromi de la Pata Rât, prin intermediul sectorului misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (coordonator: Dl. Cons. Liciniu Câmpean), oferă o masă caldă copiilor. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavcerniței Mari și slujește la Litie. Rostește un cuvânt de învățătură.

25 Decembrie (Nașterea Domnului)

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastoralei de Crăciun trimisă clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare, județene și locale, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare și rostește un cuvânt de învățătură.

26 Decembrie (A doua zi de Crăciun)

În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Grigore Clapa. Acordă prim-epitropului bisericii, domnului Ioan Runcan, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă

domnului Alexandru Pugna, Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă domnului Florin Vlad, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” îl conferă domnului Ioan Stejerean.

În biserica din Cociu, protopopiatul Beclean, cu prilejul instalării noului preot, în persoana PC Pr. Menuț-Marin Lărgăan, slujește Vecernia Mare și rostește un cuvânt de învățătură. Conferă fostului paroh, Pr. Vasile Rus, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

27 Decembrie (A treia Zi de Crăciun)

Cu prilejul împlinirii a 5 ani de la întronizarea Preasfințitului Părinte Iustin în demnitatea de titular al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, în Catedrala Episcopală din Baia-Mare, împreună cu ierarhii locului, Preasfințitul Părinte Iustin și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură și felicitare.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș. Se întâlnește cu obștea și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de sfințire a apei și cea de binecuvântare a locuinței familiei Alexandru Tămășan, vecinii casei părintești din Oarța de Sus. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 decembrie

În cimitirul din satul natal, Oarța de Sus, se reculege preț de câteva clipe la mormintele părinților și bunicilor.

În biserica din Ciuceu Mihăiești, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Călin Vaida), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Timoftei Găurean, fost paroh în localitatea Agrieș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În capela mortuară din Chinteni, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Simion Abraham), oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, Valentin Petrenciu, originar din Oarța de Sus. Rostește un cuvânt de mângâiere.

29 decembrie

La împlinirea a 80

ani de la nașterea poetului Ioan Alexandru (25 decembrie 1941), în biserica din Topa Mică, filie a parohiei Mihăiești, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Aurel Duca), participă la momentul comemorativ organizat cu acest prilej. Oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt evocator. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

30 decembrie

La împlinirea a 73 ani de la nașterea vrednicului de pomenire Vasile Episcopul, în cripta ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane, oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt evocator.

Face o vizită în localitatea Someșul Cald, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Cosmin Bucșa).

31 decembrie

În biserica parohiei Plaiuri, protopopiatul Turda, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul David Nicolae, fiul părintelui paroh Andrei Ioan Guiaș. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită în localitatea Pădureni, filie a parohiei Plaiuri.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

La momentul trecerii dintre ani, în Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

Părintele Dorin Șova la 85 de ani, decanul de vârstă al preoților clujeni

„Vă mai rugăm, fraților, să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi, care sunt mai-marii voștri în Domnul și vă povățuiesc; Și pentru lucrarea lor, să-i socotiți pe ei vrednici de dragoste prisositoare”
(I Tesaloniceni 5, 12-13)

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Rugămintea și povața Sfântului Apostol Pavel, adresată creștinilor din cetatea Tesalonicului, constituie imboldul întocmirii acestui medalion omagial dedicat bunului și șugubățului părinte Dorin Șova cu prilejul aniversării a 85 de ani de viață, pe care i-a împlinit, de curând, la mijlocul lunii decembrie 2021. Cei 85 de ani înscrși pe răbojul vieții pământești, din care 61 de preoție, dedicați slujirii Bisericii și propovăduirii Evangheliei lui Hristos în cetatea Clujului, ni-l înfățișează pe părintele Dorin Șova drept decanul de vârstă al preoților clujeni.

Trebuie să mărturisesc că-l cunosc pe părintele Șova de când mă știu, deoarece frecventez biserica parohiei „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul clujean Mănăștur din fragedă copilărie, și îi dedic aceste gânduri aniversare din toată inima, în semn de mulțumire și recunoștință pentru ceea ce am învățat de la dânsul, mai ales în ceea ce privește importanța rugăciunii și a Sfintei Liturghii, dedicarea totală și dezinteresată a slujirii altarului, răbdarea cu oamenii, lipsa de ranchiună și arghirofilie, seninătatea și simplitatea cu care privește viața.

Părintele Dorin Șova s-a născut la 15 decembrie 1936, în orașelul Orăștie din județul Hunedoara, în familia inginerului Ioan Șova (1912-2009), intrat după pensionare în monahism la Mănăstirea Sihăstria și ajuns ulterior la Muntele Athos, unde s-a nevoit vreme de aproape trei decenii la Chilia Sfântul Gheorghe alături de părintele Dionisie Ignat. Amintesc acest detaliu biografic, referitor la tatăl său, deloc întâmplător, fiindcă părintele Dorin este cel care mi-a vorbit pentru prima oară despre mănăstirile de la Muntele Athos, despre icoanele făcătoare de minuni din acel loc binecuvântat de Dumnezeu și de Maica Domnului. Un loc binecuvântat, pe care el însuși s-a învrednicit să-l viziteze după căderea comunismului. În anul 1945, familia Șova s-a mutat la Cluj, unde tatăl său Ioan fusese numit pe postul de inginer constructor în cadrul Regionalei C.F.R. Cluj, cei doi băieți, Dorin și Brutus, crescând mai ales sub aripa mamei, Emilia Adela, născută Brașoveanu. În urbea de pe Someș, Dorin Șova a urmat clasele primare și gimnaziale, absolvind apoi, în 1954, Școala Pedagogică Normală pentru băieți, iar în anul 1955 și-a luat examenul de stat. Între 1955 și 1959 a studiat la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, susținându-și lucrarea de licență în anul 1960 sub coordonarea pr. conf. dr. Nicolae Corneanu (1923-2014), mai târziu mitropolit al Banatului. L-am întrebat odată cum era viața de student în acei ani infernali ai dictaturii comuniste și care au fost profesorii care l-au marcat. Mi-a răspuns că nici nu-mi pot imagina ce însemna teroarea și privațiunile, despre care nu prea dorește să-și aducă aminte, dar mi-a dezvăluit că erau zile întregi când la cantină felul principal era constituit din „macaroane”, combinate cu brânză, varză, gem, nucă și prune uscate, ceea ce astăzi, pentru noi, cei ce trăim în epoca consumerismului, pare de neînchipuit și de necrezut! Dintre profesori îi amintește uneori pe Nicolae Neaga, Grigorie Marcu, Sofron Vlad și Nicolae Mladin. Mi-a destăinuit totodată că, la un moment dat, profesorul Sofron Vlad l-a invitat în fața studenților pe venerabilul preot și istoric Ioan Lupaș (1880-1967), care a „vorbit dumnezeiește, cu mare înflăcărare”

despre figurile luminoase ale istoriei noastre bisericești și naționale, accentuând personalitatea mitropolitului Andrei Șaguna și criticându-i pe comuniști, „ceea ce nu a prea dat bine”, ca dovadă că după aceea „nu l-am mai văzut prin institut pe profesorul Lupaș”. Comentariile sunt de prisos, însă întâmplarea ne dezvăluie atmosfera extrem de dificilă prin care a trecut învățământul teologic în „obsedantul deceniu”. Proaspăt absolvent, tânărul Dorin Șova a ocupat, în anul școlar 1959-1960, postul de pedagog la Seminarul Teologic din Cluj. În primăvara anului 1960 s-a căsătorit cu aleasa inimii și darul lui Dumnezeu, Teodora (n. 23 ianuarie 1944), de origine din Oltenia, nunta lor fiind binecuvântată în 1967 prin nașterea unicului copil, Cristina, stabilită actualmente în Canada. În 6 martie 1960 a fost hirotonit diacon de către episcopul Teofil Herineanu pe seama Catedralei Episcopale din Cluj, la al cărei altar a slujit vreme de 11 ani, îndeplinind, totodată, diverse ascultări în cadrul administrației eparhiale. Acești ani de slujire diaconală alături de vlădicul Teofil sunt cei pe care părintele îi evocă cel mai mult și mai des, relatând diverse episoade și momente, frumoase, plăcute, uneori nostime, dar și dificile, pe care le-a trăit în slujirea diaconiei, la catedrală, dar mai ales pe teren, la sfințiri și resfințiri de biserici, precum și la centrul eparhial, într-o vreme deloc ușoară pentru biserică și pentru credință. Având în vedere

că anul care s-a încheiat a fost unul jubiliar pentru Eparhiei Vadului, Felea-cului și Clujului, merită să relatez aici unul din episoadele grele prin care a trecut episcopia noastră la sfârșitul anilor cincizeci, după procesul catehizației deschis de autoritățile de stat împotriva profesorilor Liviu Galaction Munteanu, Florea Mureșanu și Ioan Bunea, care întocmiseră o programă de catehizare a tinerilor, ceea ce i-a costat libertatea, iar pe primii doi viața, aceștia sfârșindu-și zilele în închisoarea din Aiud. În acel context tulbur, părintele Șova mi-a povestit că într-o zi au venit niște securiști la episcopul Teofil cerând să fie duși în biblioteca episcopiei și a seminarului teologic pentru „a le purica” și a selecta cărțile „dușmănoase regimului” în vederea distrugerii lor. „Pe mine m-a delegat să-i însoțesc”, și astfel tânărul diacon a asistat la focul pe care l-au organizat ostentativ în curtea episcopiei, arzând cărți și reviste de „mare valoare”,

precum lucrările părintelui Dumitru Stăniloae, Vasile Voiculescu, colecția revistei „Gândirea”, „orice titlu care părea periculos, care deranja și care conținea cuvântul mistic sau mistică”, „cărțile cu copertă verde”, ba chiar și „Republica lui Platon”, motivând securiștii că „e o carte subversivă din moment ce noi avem o singură republică, cea populară română”, asta „ca să-ți dai seama ce idioți și ce cultură aveau respectivii”, își amintește părintele vizibil întristat că s-au „pierdut asemenea opere de valoare, iar eu n-am putut face nimic să le salvez, decât o singură carte de Stăniloae am șutit, băgând-o sub reverendă”.

De praznicul Schimbării la Față a Domnului, la 6 august 1971, diaconul Dorin Șova a primit harul preoției prin punerea mâinilor aceluiași ierarh Teofil Herineanu, pe seama parohiei „Sfinții Apostoli Petru și Pavel Mănăștur II” din Cluj. Acolo, „la Calvaria, am slujit vreme de 16 ani”, până în anul 1987, când a fost transferat la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din același cartier clujean Mănăștur, de unde s-a pensionat la 1 iulie 2010, dar unde a fost apoi îmbisericit, slujind în continuare cu aceeași râvnă și dragoste, în duminici, sărbători și în alte zile de peste săptămână, până în ziua de astăzi. În anul 1988, cu prilejul „recondiționării picturii celei vechi a lui Cenan”, părintele Dorin Șova a fost ridicat la rangul de iconom stavrofor de către arhiepiscopul Teofil al Clujului, iar anul acesta, pe 26 septembrie, cu ocazia resfințirii bisericii „Adormirea Maicii Domnului”, i s-a acordat de către părintele arhiepiscop și mitropolit Andrei al Clujului, în semn de aleasă recunoștință

pentru întreaga activitate pastorală, „Ordinul Episcop Nicolae Ivan”. Părintele a rămas însă la fel de modest și ne spune adesea că „Domnul Hristos a avut o singură cruce”, fapt pentru care nu a umblat vreodată „după onoruri omenești și ranguri bisericești”, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra sa. Din cei peste cincizeci de ani de pastorație în Cluj-Mănăștur se văd destule roade, dar cele mai multe rămân ascunse ochilor noștri, fiind cunoscute de credincioși și de bunul Dumnezeu. O parte din propovăduirea părintelui se va descoperi curând, prin publicarea unui volum care va conține o selecție a predicilor rostite de părintele Șova de la amvonul bisericii „Adormirea Maicii Domnului”, aceste omilii dând mărturie despre cuvintele de învățătură și povețele semănate de-a lungul anilor în sufletele credincioșilor mănăștureni.

Ajuns la vârsta patriarhilor, părintele Dorin Șova este o binecuvântare pentru parohia „Adormirea Maicii Domnului” și pentru toți fiii săi sufletești, care-l cercetează permanent pentru primenire duhovnicească, înconjurându-l cu dor și „dragoste prisositoare”. Lor mă alătur și eu acum, dorindu-i din toată inima multă sănătate, ani buni și senini în mijlocul nostru! La Mulți Ani, iubite părinte!

Aforisme de Noul An

Elena Pârvu

Rugit *irreparabile tempus*, susținea poetul Vergiliu. Și câtă dreptate avea. Ne lăsăm copleșiți de vremurile care ne pun existența sub semnul efemerului, refuzându-ne speranța, gândurile senine, sau, pur și simplu, normalitatea. Și totuși, devenim meditativi, surădem amintirilor, ne transpunem într-o lume a noastră, și, parcă, răsfoind o carte, optimismul ne dă târcoale. Dar ce cărți? Cele mai dragi sufletului nostru, chiar dacă autorii au dispărut, dar s-au lăsat și ei furați la vremea lor de gânduri adânci, gânduri pline de bogății optimiste. Da! Cartea cu aforisme!

Conform definiției, un aforism este un enunț concis, expresiv, ce cuprinde o cugetare, un gând, o părere despre viață. Aforismele au originalitate, înțeles profund, transmit gândul scriitorului. Mulți și-au confirmat calitățile de autori de aforisme, dar s-a impus în mod deosebit poetul și filosoful Lucian Blaga. E vorba de placheta intitulată „Pietre pentru templul meu”, ce a apărut în 1919, odată cu volumul de debut „Poemele Luminii”. De atunci și până astăzi, mulți scriitori au cochetat cu aforismele. Printre ei și Iuliu Pârvu (1940-2017), care a publicat în 2015, la Editura „Napoca Star”, volumul „Galaxia aforismelor”. Dacă trăia, probabil ar mai fi putut alcătui încă un volum, având în vedere evenimentele cotidiene cu care românii s-au confruntat și, din păcate, se mai confruntă, și care oferă sarea și piperul conținutului. Am spicuit din primul capitol, intitulat „Orizont metafizic”, câteva aforisme pe care le supunem atenției dumneavoastră, dorindu-vă, în prag de an nou, „meditații cu folos”...

- *La începutul lumii, Dumnezeu a înzestrat specia, nu indivizii. De aceea, în viață, acționează fiecare după capul său.*
- *În fața lui Dumnezeu, nu sunt unii mai aleși decât alții.*
- *Dumnezeu nu părăsește pe nimeni, doar din când în când îl amână.*
- *Când prea se înmulțesc astrologii, e semn că lumea începe s-o ia razna. Doar nu au stelele numai treaba noastră.*
- *Deși îmbătrânește cu fiecare an, lumea rămâne periculos de inocentă.*
- *Nu întâmplător omenirea primește câte un cataclism peste nas când îi e lumea mai dragă. Altfel, se crede buricul pământului.*
- *Lumea nu se cucerește astăzi prin arme, ci prin ideologii. Armele fac supuși, ideologiile câștigă aderenți. Popoarele fără vocație ideologică sunt fără viitor.*
- *Lumea modernă se va sufoca de bunuri, pentru că a uitat de principii.*
- *Neamul care nu-și chivernisește resursele de inteligență este condamnat să plătească bir.*
- *O generație învrăjbită nu produce eroi, ci politicieni.*

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit **ANDREI ANDREICUȚ**

Vicepreședinte:
PS Episcop-Vicar **BENEDICT BISTRITĂNUL**

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. dr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login, Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Arhim. Simeon (Pintea), Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Filantropie, bucurie și prietenie – ASCOR Cluj-Napoca și-a continuat misiunea în ajunul și în timpul Sărbătorii Nașterii Domnului

Anca-Maria Bica

Lentru ASCOR Cluj-Napoca, luna decembrie a fost cu siguranță caracterizată de dăruire, bucurie și împreună petrecere, împlinind cuvântul Părintelui Constantin Sârbu, care spune că: „Esența creștinismului este a te dăru și a dăru neîncetat altora lumină, pace și bucurie.” Astfel, pe parcursul ultimei luni a anului 2021, tinerii din ASCOR Cluj-Napoca au fost implicați în mai multe activități filantropice, culturale, dar și recreative. Dintre acestea pot fi enumerate tradiționalul pelerinaj de colinde de la Mănăstirea Prislop, ampla campanie „Dăruind vei dobândi”, Liturghiile misionare, colindatul la ierarhi, spitale, cămine studențești, parohii din Cluj-Napoca și din apropiere sau chiar petrecerea Anului Nou la Mănăstirea Rohța, în județul Maramureș.

Pelerinaj la Prislop

Prima activitate din luna decembrie a fost pelerinajul de la Mănăstirea Prislop, care s-a desfășurat la data de 4 decembrie, ziua înmormântării Părintelui Arsenie Boca. Participanții au sosit cu mai multe autocare, s-au închinat la mormântul Părintelui Arsenie și la peștera „Sfântului Ioan de la Prislop”, după care corul „Sfântul Lavrentie al Cernigovului” din cadrul comunității Bisericii Studenților din Cluj-Napoca, alături de tinerii din ASCOR – membri ai aceleiași comunități, au colindat atât la mormântul Părintelui Arsenie, cât și la toate locurile vizitate pe parcursul acelei zile de pelerinaj și de bucurie duhovnicească.

După acest prim popas, următoarea oprire a fost la Cinciș, la mormântul Părintelui Crăciun Opre și al doamnei preotese Anișoara. Aici, participanții la călătoria duhovnicească au fost așteptați de părintele paroh din Cinciș, de Părintele Vasile Vlad, dar și de fii Părintelui Crăciun Opre: domnul profesor Adrian Opre și fratele acestuia, psihologul Ioan Opre. Atât Părintele Vasile Vlad, cât și domnul profesor Adrian Opre au ținut câte un scurt cuvânt despre Părintele Crăciun, respectiv despre Părintele Arsenie Boca. După acest dialog între pelerini și gazdele de la Cinciș, afară, lângă mor-

mintele celor doi soți – Părintele Crăciun și Anișoara Opre, s-a desfășurat o scurtă slujbă de pomenire în amintirea acestor doi dragi părinți, care au dat și numele cărții *Dragostea părintească de la Cinciș*, slujbă urmată de interpretarea câtorva colinde.

Catedrala „Sfântul Nicolae” din Deva, locul unde se află înmormântat Preasfințitul Părinte Gurie – primul episcop al Devei și al Hunedoarei –, a fost destinația următoare. Aici, Părintele arhimandrit Andrei Coroian a ținut un cuvânt de învățătură, iar enoriașii prezenți au fost de asemenea colindați de corul „Sfântul Lavrentie al Cernigovului” și tinerii din ASCOR.

Ultima oprire a fost la Schitul „Înălțarea Sfinte Cruci” din Aiud, unde Părintele stareț Gavriil Vărvăruc a descoperit și a valorificat jertfa deținuților politic din timpul regimului comunist, oferind numeroase exemple de martiri ai neamului românesc care au trecut prin temnițele comuniste cu demnitate și cu mărturisire a credinței ortodoxe.

Campania „Dăruind vei dobândi”

Prin mila lui Dumnezeu, dar și printr-o implicare directă a multor membri ai comunității Bisericii Studenților din Campusul Universitar „B.P. Hasdeu”, în acest an, în cadrul campaniei „Dăruind vei dobândi”, am reușit să aprindem o flacără a bucuriei în inimile a **805 de copii** din **31 de sate** (Coldău, Băișoara, Muntele Băișorii, Ceaba, Sâmboieni, Cara, Vânători, Stărciu, Valea Drăganului, Boju, Câmpia Turzii, Fizeșu Gherlii, Geaca, Diviciorii Mari, Năoiu, Uioara de Jos, Buru, Cătina, Ilva Mică, Poiana Ilvei, Săcuieu, Șoimeni, Aghireșu, Pata Rât, Mihai Viteazu, Figa), dar și în sufletele pacienților internați în **10 spitale** din Cluj-Napoca (Spitalul Clinic de Recuperare, Spitalul Universitar „Căi Ferate”, Spitalul Pediatrie 1, Spitalul Pediatrie 3, Clinica Medicală II, Clinica Medicală III, Spitalul

Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello”, Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”, Institutul Oncologic).

În cadrul acestei campanii, fiecare persoană doritoare a putut alege un copil căruia să-i facă o bucurie cu ocazia marelui praznic al Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Potrivit îndemnurilor tinerilor din cadrul ASCOR, cadourile pentru copii trebuiau să conțină un obiect de uz personal, un obiect educativ, o jucărie sau un obiect practic care să îi folosească pe cei mici, ca de exemplu, căciulă, mănuși, șosete, ghetuțe etc., precum și dulciuri.

După derularea și încheierea acestei campanii la finalul lunii decembrie, ASCOR Cluj-Napoca exprimă o imensă recunoștință tuturor celor care s-au ostenit în această perioadă, oferind timp, bani sau alte resurse. De asemenea, mulțumirile sunt adresate și Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului pentru tot ajutorul, sprijinul și pentru încrederea acordată pe parcursul acestei campanii, susținere fără de care nimic din toate cele ce s-au realizat nu ar fi fost posibil de atins.

Liturghii misionare cu participarea tinerilor ascoriști

O altă activitate specifică acestei perioade au fost Liturghiile misionare. De-a lungul acestui Post al Nașterii Domnului, studenții asociației noastre au participat la Sfânta Liturghie la Mănăstirea Nicula, dar și în parohia Cetan, respectiv Scind-Frăsinet, unde au colindat și unde au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie.

Pe lângă participarea la Sfânta Liturghie și colindatul în aceste parohii, voluntarii ASCOR au mai fost prezenți și în mijlocul credincioșilor din parohia Bisericii „Sfântul Nicolae” din Cluj-Napoca, locaș ce se află de pe strada Horea, dar și în mijlocul celor din Florești,

de la Biserica „Sfântul Dumitru”, bucurându-i pe cei aflați acolo cu câteva colinde tradiționale și psaltice.

Vestirea Nașterii Domnului prin colinde și voie bună
Cu aproximativ o săptămână înainte de marele praznic al Nașterii Mântuitorului, membrii ASCOR Cluj-Napoca au început să ducă vestea cea bună a Întrupării Domnului nostru Iisus Hristos studenților aflați în căminele din Campusul Universitar „B. P. Hasdeu”, pacienților din spitalele din Cluj-Napoca, vârstnicilor de la Centrul „Capernaum” din Buza, dar și Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Andrei, respectiv Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul. Alături de Corul „Sfântul Lavrentie al Cernigovului”, tinerii din ASCOR au încercat să păstreze vie amintirea vrednicilor de pomenire ierarhi ai Clujului trecuți la cele veșnice, fredonând colinde și la cripta ierarhilor, aflată în incinta Muzeului Mitropoliei, loc unde sunt înmormântați atât Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Bartolomeu, cât și Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul.

Proiectul „Părintele nostru Vasile Flueraș – Frumusețea și Adevărul Cumințeniei”
Pentru că în luna decembrie, mai exact pe data de 30, Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul fi împlinit frumoasa vârstă de 73 de ani, mai mulți dintre membrii comunității Bisericii Studenților s-au ostenit ca în această zi să apară primul episod dintr-o serie de interviuri video dedicate iubitului ierarh al urbei clujene. Proiectul intitulat „Părintele nostru Vasile Flueraș – Frumusețea și Adevărul Cumințeniei” se dorește a fi unul de durată, care să surprindă diferite mărturii ale ucenicilor, respectiv ale apropiaților Preasfințitului Părinte Vasile. Acest proiect este realizat sub coordonarea Părintelui Ciprian Negreanu, din echipa de producție făcând parte următorii membri: Andrei Chețan, Anca-Maria Bica (coordonatori), Tatiana Onilov și Romina Sopoian (intervievatori), Cristina Rădulescu, Ioana Troinea, Teofana-Alina Mateș (înregistrare și realizare video), Andrei-Ciprian Pop, Ciprian-Anin Mateș (montaj). În cadrul primului episod se pot urmări mărturiile Părintelui Arhimandrit Samuel Cristea, ale Părintelui dr. Călin Ficior, care i-a fost alături Preasfințitului Vasile timp de 18 ani, precum și amintirile pline de afecțiune ale Ioanei Irimia, profesoară de muzică la Liceul de Muzică „Sigismund Toduță”, care, în ultimii ani, a dat răspunsurile din cadrul Liturghiilor la care participa blândul ierarh, atunci când rămânea în apartamentul episcopal din Cluj-Napoca.

Revelion duhovnicesc la Mănăstirea Rohița
Pentru a pune început bun Noului An, un grup de aproximativ 25 de studenți, membri ai ASCOR Cluj-Napoca, dar și prieteni ai asociației, și-au petrecut trecerea dintre ani la Mănăstirea Rohița din satul Boiereni, județul Maramureș. Aici, tinerii au luat parte la Sfintele Slujbe, au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie, dar i-au și colindat pe monahii obștii,

precum și pe enoriașii prezenți la mănăstire. La trecerea dintre ani, după ce au luat parte la slujba de Te Deum, studenții au lansat în văzduh mai multe lămpioane. Alături de ei, părtaș fiind la această bucurie tinerească, a fost Părintele stareț Vasile, o gazdă de o bunătate și de o ospitalitate avramică. De-a lungul celor patru zile petrecute acolo, ascoriștii au vizitat Mănăstirea Rohia, respectiv Mănăstirea Ruoaia, unde au colindat, de asemenea, obștea mănăstirii, dar au mai și desfășurat seri de cântece, jocuri și diverse discuții.

Urmează ca în noul an calendaristic ASCOR Cluj-Napoca să desfășoare alte multe activități cultural-filantropice, cu implicarea și dăruirea tinerilor, dar mai ales cu ajutorul și cu mila lui Dumnezeu.

Urătură

Andreea-Nicoleta Sicoe

A ho, aho!
Copii cuminți,
Stați puțin și vă gândiți:
Anul Nou bate la poartă,
Pe cel Vechi, îngerii-l poartă.

Trece anul, altul vine;
De-a avut zile senine
Domnului să-I mulțumim,
Pronia-I să o cinstim!

Fost-au și furtuni, și ploi,
Și grindină, și noroi;
Dar prin toate-acestea poate
De am sta și-am cugeta,
Am simți tot Mâna Sa.

Nu-i Soare blând și lumină,
De nu simți și-a iernii vină.

Și-acum stați și m-ascultați
Și din zurgălăi sunați!
Noul An vine curat
Și nu-i chip de amânat!

Pregătind al nost’ pământ
Pentru-al Plugului Cuvânt -
Domnul vine să brăzdeze
În a sufletelor brazde;
Semănând sămânța bună
Și păzind-o în furtună
De grauri, de prădători,
De a ciorilor năvală,
De șoareci, de năvăliri
Ce ar vrea ca ea să piară.

Rodul bun să înflorească,
Mai apoi el să rodească
Și din rod să împărțească
Pe la toți, cu dragoste frățască!

Amu, de vreți, mai mânați!
De nu, stați și ascultați:
Dragul nostru Sfânt Vasile
Să dea inimii rodire;
Să pună și hotărâre,
Și belșug, și mulțumire!
Pentru Noul An ce vine
Să aducă numai bine!
Spicul dragostei să crească,
De-nșelări să-l curățească,
Rodul bun să împlinească!

Lumea ca Biserică

Dumitru-Tiberiu Fișcu

Înaintele Rafail Noica amintea de un cuvânt enigmatic al Sfântului Sofronie, care spunea că realitatea are o mulțime de dimensiuni, dar ultima dimensiune este persoana – principiul ipostatic.
Întreaga lume e făcută printr-o Persoană, și din această Persoană iradiază toată lumina ei spirituală. *Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o* (Ioan 1: 3-5). Lumea învăluie și dezvăluie, în același timp, prezența acestei Persoane. La fel cum o haină acoperă și descoperă, în același timp, trupul. La fel cum mișcările subtile ale feței acoperă și descoperă, simultan, sufletul. *Întru strălucire și în mare podoabă Te-ai îmbrăcat; Cel ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină* (Psalmul 103: 2). Dar această prezență personală iubitoare se revelează dincolo de lume, doar dacă se descoperă, simultan, dincoace de lume – în inimă. „Când am început să mă rog cu inima”, scrie pelerinul rus, „tot ce mă înconjură mi se arăta într-un chip fermecător: pomii, pământul, văzduhul, lumea, toate parcă îmi vorbeau, zicând că ele pentru om există, mărturisind dragostea lui Dumnezeu față de om; am înțeles că toate se roagă, că dau slavă lui Dumnezeu. Lumea devine Biserică în ochii celui ce și-a făcut inima o biserică în care mintea se roagă”.

Această viziune asupra lumii anticipează starea ei finală, în care Persoana Domnului Iisus Hristos va copleși toate cu lumina Ei, transformând tot cosmosul în Biserică. *Și templu n-am văzut în ea, pentru că Domnul Dumnezeu, Atotțiitorul, și Mielul este templul ei. Și cetatea nu are trebuință de soare, nici de lună să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, și făclia ei este Mielul* (Apocalipsa 21: 22-23). Lumina veacului viitor este o lumină personală, asemenea luminii ochilor cuiva, care te-a iubit cel mai mult în viață. Și dacă tu ai iubit această Persoană – în care sunt cuprinse toate celelalte, căci toți suntem ca niște gânduri ale Ei din veșnicie, care încearcă să se împlinească în timp – nu poate fi fericire mai mare ca în acea reîntâlnire. Iar dacă ai rănit această dragoste, privirea Ei va fi insuportabilă, ca un incendiu care cuprinde totul în jur, de care nu poți decât să te ascunzi întru întunericul cel mai din afară. *Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților* (Matei 25: 30).

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe
Adresa ASCOR: Biserica din Hașdeu 45 Cluj-Napoca
Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
ISSN: 1224-0567 revista.filocalia@yahoo.com